

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel 3492 in 3392

Podružnica Maribor: Grajski trg
št. 7. — Telefon 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.

Računi pri poštni čeki zavodil: Ljub-
ljana št. 17.749.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Trdi mirovni pogoji

Mirovne določbe sovsjetsko-finskega sporazuma so znane. Za Finsko pomenijo večje žrtve, nego so jih pred začetkom sovražnosti zahtevali v Moskvi. Tudi takrat bi morali Finci odstopiti nekaj obsejnega ozemlja, predvsem na Karelski ožini, toda v zameno bi dobili mejne predele v ruski Kareliji. Pripomniti je seveda treba, da bi bila ta zamenjava zelo problematične vrednosti, zakaj vzhodno karelsko ozemlje je malo obljubeno in gospodarsko ne dosti pomembno. Finci morajo sedaj odstopiti vso ožino med morjem in Ladoškim jezerom, pri čemer je vključeno tudi mesto Viborg z okolico, z Viborskim zalivom ter otoki v njem. Točna meja bo razvidna šele iz podrobnih poročil ali iz objave kart. Po dosedaj objavljenih splošnih določilih se zdi, da mora Finska Rusiji prepustiti tudi okolico Viborga na zapadni obali zaliva. Nadalje morajo Finci odstopiti vso severno in zapadno obalo Ladoškega jezera, ki postane s tem notranje sovsjetsko jezero. Važnost tega odstopa se pokaže, ako se spomnimo, da je Sovjetska unija v zadnjih letih zelo izpopolnila mrežo kanalov, po katerih se preko Ladoškega jezera vežejo na Baltičsko morje vodne poti od Volge in od Belega morja. Kanale so baje tako povečali, da bo mogoče v bodoče celo večje vojne ladje nrepljavati iz Belega morja v Baltik in obratno. Posest celega Ladoškega jezera pomeni zato za sovjete zavarovanje vodnega omrežja v severozahodni Rusiji, kakor predstavlja posest cele Karelske ožine zavarovanje Leningrada.

Ostale mejne spremembe so manj važne. Sovjeti so jih izsilili očitno zato, da bi strateško zboljšali svoje mejne predele, zlasti pa še, da bi dosegli večjo varnost za svojo železnico na Murmansk. Pridobitev Ribiškega polotoka se navaja tudi kot zavarovanje Murmanska, toda zdi se, da gre pri njem še bolj za popolno obvlado vhoda v Pečeno, ki jo je mogla Moskva za to ceno brez oklevanja pustiti Finski.

Silno pomembna pa je pridobitev polotoka Hangö, saj je bila to ona točka, na katero Finci pred izbruhom sovražnosti nikakor niso hoteli pristati. Da so sedaj odstopili Hangö, makar pod obliko najema ali zakupa, je pač zadostno znamenje, da je bila dejanska situacija zanje nadvse kritična. S Hangöjem obvladajo sovjete popolnoma vhod v Finski zaliv, tem bolj ker so si vzeli v zalivu tudi nekatere otoke. Z ureditvijo pomorske, letalske in sploh vojaške postojanke v Hangöju bo imela Sovjetska unija na finski obali, za hrbtno Helsinkov, trdnjavo, v kateri lahko vzdržuje poljubno močno vojno silo. Finski bo s tem za bodoče odvzeta glavna možnost uspešne obrambe proti novemu sovsjetskemu napadu.

Že v teh dneh, ko se prestavijo čete od obeh strani na nove meje, bodo Finci mnogo na slabšem, kakor so bili ob sklepu miru. Zapustiti bodo morali še ostale dele Mannerheimove utrjene črte ter se s tem odreči možnosti kakršnekoli nadaljnje obrambe. Seveda pa je treba upoštevati, da je bila utrjena bariera s prodorom pri Viborgu že toliko ko izločena, saj bi drugače finsko vojno vodstvo nedvomno ne dalo pristanka na toliko popuščanje. Mnogo več tehta dejstvo, da bodo sovsjetske čete, vojne ladje, zračno brodogojstvo ter konne sile tako rekoč za hrbtno finskih pozicij, kar skoraj za trajno onemogoča učinkovit odpor.

Zelo je pučno, primerjati novo finko-sovsjetsko mejo s preteklostjo. Skoro natančno se ujema z mejo, kakor si jo je priboril v zmagoviti vojni s Švedci car Peter Veliki l. 1721., ko si je odprl znamenito okno v svet, pristop na Baltičsko morje ter je ob njem jel graditi novo državno prestolnico Petrograd. Isto teritorialno zaščito, ki jo je smatral Peter Veliki kot potrebno za zavarovanje mesta in pristanišč, so si izgovorili tudi sovjete. Prav tako so si Rusi pred dve sto leti v enakem razmerju vzeli vso obalo Ladoškega jezera.

Pozornost vzbujajo določbe o tranzitu čez Finsko na Norveško in Švedsko. V današnjih prometnih razmerah pač ne morejo pomeniti kaj prida konkretnega, saj se v prečnih smereh ne da zamisliti omembe vreden trgovski ali drugačen promet. Toda drugačna more postati stvar že v bližnji bodočnosti. Miglaj nam nudi določba, da se mora zgraditi nova železnica med Kandalakso in Kemijärviem, že v letih 1940 in 1941. Ker že obstaja železnica na Murmansk, je za sedanje razmere težko dopovedati, zakaj je nova železnica tako nujno potrebna. Nekateri komentariji so se ob tem spomnili na nedavne ponovne vesti o ruskem stremilju po dosegi severnih norveških pristanišč, osobito Narvika. V teh točkah bo mogla šele bodočnost dati odgovor na vprašanje, kaj se skriva za temi določbami.

Diplomatska aktivnost Nemčije

Nemčija še vedno ni izgubila upanja v uspeh mirovne akcije in skuša pridobiti Italijo in Rusijo vsaj za enotno diplomatsko fronto — Zopet nove verzije o mirovnem posredovanju

London, 15. marca. s. (Reuter). V tukajšnjih diplomatskih krogih so ne glede na dejstvo, da še ni popolnoma poasnieta vloga, ki jo je igrala Nemčija v sovsjetsko-finskih mirovni pogajanjih, prepričani, da je pričela Nemčija z novo diplomatsko igro v večjem obsegu. Prva poteza v tej igri je bila morda Ribbentropovo potovanje v Rim. Čeprav nemški zunanji minister v Rimu ni dosegel konkretnih rezultatov, se bo vendar nadaljevalo prizadevanje nemške vlade, ki ga naznačuje rimski obisk, namreč zopet ojačanje osi Rim-Berlin, ki jo je nemška zveza s Sovjetsko Rusijo oslabil.

Sedaj, ko je finska vojna končana, bo Nemčija gotovo poskusila zblizati Sovjetsko unijo in fašistično Italijo ter ustvariti po možnosti skupno z obema vsaj enotno diplomatsko, če že ne tudi vojaško fronto. Neposredni cilji za Nemčijo ki naj bi jih zasledovala taka skupna fronta, bi bili predvsem:

1. Zagotovitev nemških interesov na južovzhodu, kar je nemogoče dokler imata Italija in Sovjetska Rusija v južovzhodni Evropi nasprotujoče si cilje.

2. Nemški uradni krogi še vedno niso izgubili upanja v uspeh mirovne akcije in iščejo zanjo podpore tako od Italije, kakor tudi od Sovjetske Rusije.

V svojo mirovno politiko hočejo Nemci, kakor pravijo londonski diplomatski krogi, najbrže potegniti tudi male evropske nevtralne države in pa Zednjene države ameriške. Misel na obnovitev Poljske in Češkoslovaške bi bilo potrebno po nemškem mnenju končno opustiti, nakar bi bilo mogoče končati vojno in poskusiti novo stabilizacijo mednarodne položaja. Vendar je Nemčija po analitičnem mnenju s svojo dosedanjim politiko že preveč pokazala svoje cilje, da bi bilo mogoče na Poljsko in Češkoslovaško kratkoma opozabiti. Zavezniki hočejo brezopogono obnovitev svobode Čehov in Poljakov in preprečenje nadaljnjih napadov.

S tem je približno naznačen okvir sedanje nemške diplomatske aktivnosti. V ta okvir spadajo tudi posamezni dogodki, o katerih je govora zadnje dni: nova nemška aktivnost v Rumuniji, napadji o sovsjetsko-rumunski nerazumljivi pogodbi in zblizanju med Italijo in Sovjetsko Rusijo.

Pri vsem tem prihajajo istočasno iz nemških virov tudi mišljaji, da bo Nemčija v kratkem začela veliko ofenzivo na zapadu, v katerih pa vidijo zavezniški zopet samo željo Nemčije, da se reši sedanje vojne in pri tem obdrži vse, kar je že zasidela.

Ribbentrop pojde zopet v Moskvo

London, 15. marca. s. (Havas). »Daily Telegraph« poroča iz Krdanja, da pride nemški zunanji minister Ribbentrop v kratkem zopet v Moskvo. Namen njegovga potovanja bi bil pridobiti sovsjetsko Rusijo, da podpre nov nemški mirovni predlog. Obenem naj bi bilo govora tudi o razdelitvi interesnih sfer med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo.

Istočasno poročajo iz Amsterdama, da pride nemški poslanik v Moskvi Schulerburg v kratkem v Berlin. Da informira nemško vlado o sovsjetskih namenih v južovzhodni Evropi, Nemčija se hoče na vsak način izogniti sporu s Sovjetsko Rusijo glede razdelitve obsejnih interesov na južovzhodu Evrope in želi predvsem da jo lahko Sovjetska Rusija nemoteno zalaga z materijalom, ki ga rabi za vojne svrhe.

Welles zopet v Rimu

Rim, 15. marca. s. (Ass. Press.). Sumner Welles je dospel v Rim nocjo ob 21. Jutri bo sprejet v avdicno pri kralju in cesarju Viktorju Emanuelu, nato pa bo imel razgovore z ministrskimi predsednikom Mussolinijem in zunanjim ministrom Cianom. Predvideno je, da bo odpotoval Welles v ponedeljek iz Rima v Neapelj, da se vrka za povratno vožnjo v Ameriko.

London, 15. marca. s. Kljub stalnemu naglasjanju da obstaja Wellesova misja le v zbiranju informacij, objavljata danes »Daily Mail« in »Daily Express« precej senzacionalno vest, da je prišel Welles v Evropo predvsem zato, da prouči možnost mirovnega posredovanja. Če bo poročilo, ki ga bo predložil Welles Rooseveltu, nudilo le količikaj izgleda na uspeh take posredovalne akcije, potem Roosevelt ne bo okleval, marveč bo takoj stopil na plan s konkretnimi mirovnimi predlogi. Če pa bo Wellesovo poročilo vseskozi negativno, potem bo Roosevelt v tretje kandidiral in počakal na ugodnejši trenutek.

Dosedanji Wellesovi razgovori o poročilih omenjenih dveh angleških listov niso

Zaenkrat lahko moskovski mir označimo kot zaključek akcije, ki so jo sovjeti jeseni pričeli napram Estiji, jo nadaljevali napram Latviji in Litvi in ki jim je prinesla zagotovitev močnih vojaških pozicij ob Baltičkem morju, tako za vojno mornarico, kakor za zračno oboroženo silo in kopno vojsko. V to serijo se sedaj uvršča tudi Finska, ki se je prav tako morala obvezati, da ne bo nikdar sklenila kakšne pogodbe, ki bi bila naperjena zoper sovsjetskega sosedu.

dali nobenega upanja in zlasti berlinski razgovori so Wellesa prepričali, da bi bila vsaka mirovna pobuda v tem trenutku brezuspešna. Medtem je bil Ribbentrop v Rimu in je po zanesljivih informacijah naprosil Mussolinija, naj Wellesu sporoči, da je nemška vlada spremenila svoje stališče in da bi bila pod gotovimi pogoji pripravljena sprejeti ameriško posredovanje.

Rim, 15. marca. s. Dasi so v tukajšnjih merodajnih političnih krogih glede Wellesovih razgovorov zelo rezervirani, se zatrjuje sedaj, da bo imel drugi sestanek Wellesa z Mussolinijem in Cianom neposredno pred njegovim odhodom v Ameriko mnogo večji pomen, kakor pa ga je imel prvi sestanek. Welles, ki je sedaj spoznal položaj v Evropi ter zvedel za naziranja Nemčije, Anglije in Francije, bo mogoče tako mnogo objektivneje presoditi: tudi stališče, ki ga zavzema glede razvoja evropskega položaja Italija v rimskih krogih se zadnje dni v tej zvezi zopet mnogogovori o novi mirovni pobudi. Ne smatrajo za izključeno, da bo temu posvečen v glavnem tudi razgovor, ki ga bo imel Welles z Mussolinijem pred povratkom v Ameriko.

Turško vprašanje Rimu

Budimpešta, 15. marca. s. V tukajšnjih politični in diplomatski krogi posvečajo po silitivni miru med Finsko in Sovjetsko Rusijo vso pozornost zopet dogodkom na Bližnjem vzhodu, zlasti pa Turčiji kot neposredni sosedji Sovjetske Rusije. V zvezi s tem pripisujejo velik pomen pogajanjem, ki so se začela med Rimom in Ankoro.

Turška vlada se je oficijelno obrnila na italijansko vlado z vprašanjem, kakšno stališče bi zavzela Italija za primer, da bi krenila sovsjetska ekspanzija ne samo proti Balkanu, marveč tudi proti Mali Aziji. Italijanska vlada na to vprašanje še ni odgovorila, in pričakujejo odgovor šele v par dneh. Vojaška pogajanja med angleškim, francoskim in turškim generalnim štabom so končana. Po zanesljivih informacijah je bilo sklenjeno, da se zavezniška ekspedicijska armada na Bližnjem vzhodu poveča za nadaljnjih 100.000 mož, ki bodo v najkrajšem času poslani v Sirijo. Za njihovo nastanitev je že poskrbljeno.

Rusija in Rumunija

London, 15. marca. j. (Reuter) V angleških službenih krogih izjavljajo, da tako njim, kakor tudi merodajnim krogom v Rumuniji ni ničesar znanega o resničnosti berlinskih informacij, da boste Sovjetska unija in Rumunija sklenili nov nenapadani pakt. Merodajni rumunski krogi še pripominjajo, da Rumunija v tej smeri ne bi mogla prevzeti nikake pobude, ne da bi se poprej o tem posvetovala z državami članicami Balkanske zveze in še prav posebno ne, ne da bi se poprej o tem sporazumela s Turčijo.

Turški poslaniki klicani v Ankoro

Ankara, 15. marca. s. (Havas). Turški poslanik v Bukarešti je dospel včeraj semkaj in je imel takoj daljši razgovor z zunanjim ministrom Saradzoglom. Napovedujejo, da dope v kratkem v Ankoro tudi turški poslanik v Moskvi. Vendar bo

njegov obisk baje samo privatnega značaja.

Rumunski petrolej za Italijo

Rim, 15. marca. s. (Reuter). V najkrajšem času bo podpisal med italijansko in rumunsko vlado sporazum glede dobave rumunskega petroleja Italiji. Nato se bodo pričela pogajanja za sklenitev italijansko-rumunske trgovinske pogodbe v povečanem obsegu.

Delna demobilizacija v Rumuniji

Rim, 15. marca. o. V komentarju o službenih poročilih iz Bukarešte, da bo v Rumuniji izvršena delna demobilizacija rezervistov, ki so bili v zadnjem času poklicani pod orožje, menijo italijanski listi, da potrjuje ta ukrep dejstvo, da se je zaključilo sovsjetsko-finskega mira znatno izboljšal položaj v vzhodni Evropi. Poleg tega objavljajo italijanski listi brez komentarjev vesti tujih poročevalskih agencij, v katerih se delna demobilizacija v Rumuniji soravnja v zvezi z diplomatsko akcijo Nemčije za intenzivnejše sodelovanje z Rumunijo. Po teh informacijah je Nemčija ponudila Rumuniji jamstvo za varstvo njenih mej, v zameno za to pa bi Rumunija z demobilizacijo rezervistov zagotovila normalno obratovanje v svoji industriji, razen tega pa povečala kmetijsko proizvodnjo ter izpolnila vse obveznosti na podlagi rumunsko-nemške trgovinske pogodbe glede izvoza rumunskih proizvodov v Nemčijo.

Okrog nordijskega bloka

Sovjetska vlada je izjavila, da bi obrambna zveza med Norveško, Švedsko in Finsko ne nasprotovala finko-sovsjetski mirovni pogodbi

Helsinki, 15. marca. j. (Havas) Pogajanja za sklenitev obrambne pogodbe med finko, Švedsko in Norveško so se že pričela po normalni diplomatski poti. Švedska in Norveška sta uradno izrazili svojo pripravljenost za sklenitev take pogodbe in Moskva je dala razumeti, da take pogodbe ne bi smatrala za nasprotno klavzulo o medsebojnem nenapadanju, ki jo vs buje sovsjetsko-finska mirovna pogodba. V merodajnih finskih krogih smatrajo, da je s tem odpada poglavitna ovira, ki bi mogla ovirati sklenitev nordijskega pakta o medsebojni vojni pomoči.

V merodajnih krogih pripominjajo, da se je Finska že 12. decembra 1935 od čila približati se vladama obeh drugih nordijskih držav. Sporazumela se je z njima glede skupne politike vseh treh nordijskih držav. Od takrat Finska ni zamudila nobene prilike, vedno iznova poudariti potrebo, da se takratni dogovor izpopolni še z vojaško pogodbo toda finska prizadevanja so ostala zaman. Edini korak, ki ga je švedka vlada storila v smeri ojačanja gornjeje dozovora je bila namera, ki jo je septembra 1938, za časa češkoslovaške krize sporočil tedanji švedski zunanji minister Sandler, da bi namreč v primeru spopada med Nemčijo in Sovjetsko unijo Švedska poslala svoje čete na Aa'andske otoke. Verjetno je, da je bil to tudi eden izmed vzrokov, zakaj je moral Sandler podati takoj ob pričetku finko-sovsjetskih sovražnosti svojo demisijo.

Tekom finko-sovsjetske vojske je Finska ponovno urgirala sklenitev obrambnega pakta, toda Švedska in Norveška sta se izrazili, da jima je za časa sovražnosti nemogoče skleniti z vojskujočo se Finko vojaško zvezo. Šele na ponovno finko vprašanje za časa mirovni pogajanj v Moskvi sta Švedska in Norveška uradno izjavili, da v načelu pristajata na sklenitev take zveze.

V finskih diplomatskih krogih sodijo, da sta bili Švedska in Norveška pač skoraj prisiljeni napraviti napram Finski to gesto, kajti Dalad erove izjave, kakor tudi izjave merodajnih finskih esbnosti, so tako na Švedskem kakor tudi na Norveškem prepričale javno mnenje, da je samo stališče švedske in norveške vlade onemogočilo zapadnim zavezniškim državam nuditi Finski učinkovito pomoč. Isti finski krogi se danes vprašujejo, ali nimata morda Švedska in Norveška s svojim pristankom na vojaško zvezo s Finsko namena, da vežeta Finsko v svobodnosti njenih odločitev za primer, da bi prišlo na severu Evrope kot posledica finko-sovsjetskega miru do kakih novih komplikacij. Namen Švedske in Norveške je pač slej ko prej v prvi vrsti ta, da ohranita svojo strogo nevtralnost in za vsako ceno preprečita, da bi bili zapleteni v vojni vrtinec.

Zadovoljstvo na švedskem

Stockholm, 15. marca. j. (T.D.) Vse švedsko časopisje je z največjim zadovoljstvom sprejelo finko pobudo, da se sklene med tremi nordijskimi državami — Finsko, Švedsko in Norveško — obrambna zveza. Po sodbi švedskega tiska doživlja ta finska gesta odločno željo finskega naroda, da ostane navzlic globoki zaprtosti, ki jo trenutno čutijo do Švedske, vseeno v družini skandinavskih narodov. Prav tako

odkriva ta odločitev finsko voljo, da ostane v nordijski skupnosti ki ne bo odvisna od veselel, marveč svobodna v svojih odločitvah voljo, kljubovati vsem nameram, ki bi hotele nordijske države oriteziti v nemško-sovsjetski politični tok.

Tudi posvetovanja generalnih štabov

Stockholm, 15. marca. s. (Ass. Press.) Tu pričakujejo skorajšnji prihod predsednika norveškega parlamenta Hambra, ki bo imel s švedskimi političnimi krogi razgovore o sklenitvi obrambne vojaške zveze med švedsko, Norveško in Finsko. Ko bodo ti razgovori končani, se bodo pričela posvetovanja generalnih štabov vseh treh držav.

Norveški zunanji minister Koht je danes izjavil, da glede sklenitve vojaške zveze Norveška ni podzvela doslej nobenih korakov, razen da je izrazila pripravljenost, da sklene tako zvezo.

Oslo, 15. marca. s. (Havas). »National Tidende« kritizira sinočnji govor zunanjega ministra Kohta in obžaluje, da ni bolje označil nemških groženj proti skandinavskim državam. Listu se zdi nerazumljivo, da Koht sploh ni omenil potapljanja norveških trgovinskih ladij s strani nemških podmornic. Zato pravi list, da je morda kritika Anglije in Francije na račun norveške politike upravičena.

Kaj pa Danska

Kodanj, 15. marca. br. (Stefani). Ves danški tisk danes živahno razpravlja o pripravah za finko-švedsko-norveško pogajanja za obrambno zavezniško pogodbo. Pri tem ostro kritizirajo vlado, ki se ni zavezala za to, da bi se tudi Danska vključila v ta pogajanja. Listi očitajo posebno zunanjemu ministru Munchu, da hoče Dansko popolnoma izolirati, kar bo nujno dovedlo do tega, da bo nazadnje izpostavljena neposrednim nevarnostim, ki bi lahko izvirale iz enega ali drugega vojnega tabora. Pri tem naglašajo, da je že pred 4 leti izšla pobuda za tako pogodbo, ki naj bi jo sklenile vse štiri nordijske države. Prav po krivdi Danske in njene skrajne rezerviranosti je ta ideja tedaj propadla.

Glede na kampanjo proti vladni zunanji politiki je zunanji minister Munch danes izjavil skupini novinarjev, da Danska sama po sebi trenutno ne more ničesar ukreniti

Finski narod zapušča izgubljene pokrajine

Iz novega sovsjetskega ozemlja se bo izselilo skoro vse finko prebivalstvo in se naselilo v zapadnih krajih

Helsinki, 15. marca. j. (Havas). V prihodnjih dneh se prične evakuacija prebivalstva iz vzhodnih delov Finske, ki pripadajo po moskovski mirovni pogodbi Sovjetski uniji. Kolona tovornih avtomobilov in voz, ki meri več kilometrov v dolžini, se bo pričela pomikati od vzhoda v pokrajine zapadne in severozapadne Finske. Izseljenci,

izvršine kmetje ter majhni obrtniki in poenostniki bodo lahko vzeli s seboj svoje skromne premetnine, med drugim tudi živali. Po mirovni pogodbi Finci v pokrajinah, ki pripadajo Sovjetski uniji, niso pri-

Nadaljevanje na 2. strani

Volilni zakon objavljen

Glavne določbe so take, kakršne so bile že znane - Slovenija bo v 6 okrožjih volila 29 poslancev

Beograd, 15. marca. p. »Službene Novine« objavljajo v obliki uredb z zakonsko močjo novi zakon o volitvah narodnih poslancev. Njegove glavne določbe so:

Narodna skupščina se sestaja v Beogradu k rednemu zasedanju 20. oktobra vsakega leta. Poslanci v njo se volijo na osnovi svobodnega, splošnega, enakega, neposrednega in tajnega glasovanja. Če se skupščina razpusti pred potekom 4-letnega roka, se morajo nove volitve izvesti najkasneje v roku 3 mesecev, nova skupščina pa sestati v roku 4 mesecev po dnevu razpusta. Isto velja tudi ob poteku štiriletnih poslovnih dobnih narodne skupščine.

Volitve so po vsej državi na isti dan in sicer na nedeljo. 15 dni pred volitvami in tri dni po volitvah ne more nobena oblast pozivati volilce na kake zbere ali skupno delo ali kuluk ali vojaške vaje, razen v primerih izjemne potrebe, o katerih odloča ministrski svet.

55 volilnih okrožij

Za volitve je država razdeljena v 55 volilnih okrožij.

V 1. volilno krožje s sedežem v Ljubljani spadajo srezji Ljubljanska okolica (razen mesta Ljubljane), Radovljica, Kranj, Kamnik, Skofja Loka.

V 2. volilno okrožje s sedežem v Mariboru spadajo srezji Dravograd, Gornji grad, Slovenj Gradec, Konjice, Maribor - desni breg.

V 3. volilnem okrožju s sedežem v Murski Soboti so srezji Murska Sobotica, Maribor - levi breg, Maribor mesto, Ljutomer, Lendava in Ptuj.

V 4. volilnem okrožju s sedežem v Celju so srezji Celje Laško, Šmarje pri Jelšah, Brežice in Krško.

V 5. volilnem okrožju s sedežem v Novem mestu so srezji Litija, Novo mesto, Logatec, Kočevje in Črnomelj.

53. volilno krožje predstavlja Beograd z Zemunom.

54. volilno okrožje mesto Zagreb.

55. volilno krožje mesto Ljubljana.

Koliko se ima v posameznih volilnih okrožjih izvoliti poslancev, bo določil državni odbor na podlagi celotnega števila prebivalstva po poslednjem ljudskem štetju. Na vsakih 40.000 prebivalcev pa pride po en poslanec. Če znaša ostanek najmanj 25.000 prebivalcev, se voli še en narodni poslanec.

Državni odbor ki je osrednji in vrhovni volilni organ tvori: predsednik državnega sveta in vseh šest vrhovnih sodišč (Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Podgorica in Novi Sad).

Volilna pravica

Aktivno volilno pravico imajo vsi državljani moškega spola, ki so dovršili 21. leto starosti. Oficirji, podoficirji in vojniki v aktivni službi volilne pravice ne smejo izvrševati. Volilne pravice nimajo osebe, ki so bile obsojene s polnomočno obsodbo na ječo, strogi zapor ali zapor nad leto dni, dokler se jim ne vrnejo državljanske pravice, osebe in konkurzu ali pod skrbstvom in osebe, ki so z izvršno obsodbo izgubile volilno pravico zaradi volilnih prestopkov.

Za poslanca more biti izvoljen (pasivna volilna pravica) vsak jugoslovanski državljani, ki biva v Jugoslaviji najmanj 10 let in uživa aktivno volilno pravico, ako je do dneva volitev dovršil 30. leto starosti. Je pismen in obvladuje državni jezik. Aktivni državni, banovinski, mestni in občinski uradniki ne morejo kandidirati. Politijski, finančni in gozdarski uradniki ter uradniki agrarne reforme morejo tudi po upokožitvi kandidirati šele po preteku enega leta.

Kandidatne liste

Poslanci se volijo po okrožnih listah, ki so zbrane v državnih listah.

Državne kandidatne liste more predložiti v potrditve vsaka politična skupina ali koalicijski politični skupin. Izvzete so le politične skupine, ki delajo na to, da bi se s silo spremenili ali odstranili obstoječi ustavni red, ter skupine, ki delajo proti teritorialni celoti države.

Državno listino tvori poleg nosilca državne liste vsi nosilci okrožnih list. Nosilcu državne liste ni potrebno, da bi bil tudi nosilec kake okrožne liste. Državno listino more predložiti v potrditve samo politična skupina ali koalicijski politični skupin, ki vložijo v najmanj 15 volilnih okrožjih okrožne liste. Ista politična skupina ali koalicijski politični skupin more postaviti največ dve okrožni listi v istem volilnem okrožju.

Državna lista se predloži kasacijskemu sodišču v Beogradu v potrditve najmanj 15 dni pred volitvami. Na čelu liste mora biti napisan naziv politične skupine ali koalicijske politični skupin, ki listo predlaga. Naziv mora biti enak tudi na vseh okrožnih listah.

Okrožna lista se predloži v potrditve okrožnemu sodišču v kraju, ki je označen za sedež dotičnega volilnega okrožja in sicer najmanj 20 dni pred volitvami.

Nadaljnje določbe odredjajo podrobnosti, kako se sestavljajo okrožna lista, ki morajo vsebovati toliko kandidatov in namestnikov, kolikor voli dotično okrožje poslancev.

Če bo v kakem volilnem okrožju potrjena samo ena kandidatna lista, se bo glasovanje izvedlo samo za to listo.

Glasovanje

Zakon vsebuje nadalje obširne določbe o volilnem materialu, o volilščih, o vzdrževanju reda na volilščih, o načinu glasovanja itd. Glasovanje se vrši s kroglicami. Predsednik volilne komisije izroči kroglice vsakemu volilcu, ki potem kroglice spusti v skrinjico eno kandidatne liste, za katero hoče glasovati.

Uredba določa nato kako se volitve zaključijo, kako se preštejejo oddane kroglice in ugotovi izid volitev v vsakem posameznem volilšču. Takoj po končanem glasovanju se mora pred volilcem javno razglasiti, koliko glasov so dobile posamezne kandidatne liste. Volitve se prične ob 8. uri zjutraj in se končajo ob 19. zvečer.

Okrožni volilni odbor se sestane takoj naslednjega dne po volitvah ob 9. dopoldne na sedežu volilnega okrožja. V okrožnem volilnem odboru so apelacijski sodnik

čim bo imela jamstva, da italijanska industrija ne bo podpirala Nemčije v njenih vojskih potrebah.

V Italijo pride posebno japonsko odposlanstvo

Rim, 15. marca. j. (Havas) Japonski poslanik v Rimu Amau je obvestil italijanskega zunanjega ministra Ciana, da bo japonska vlada poslala v Italijo posebno komisijo pod vodstvom bivšega japonskega zunanjega ministra Naotake Satoja. Italijanski zunanji minister je vzel to obvestilo z zadovoljstvom na znanje ter je izjavil, da bosta tako italijanska vlada, kakor tudi italijanski narod izredno srečna, ako bosta lahko v svoji sredi sprejela odposlanstvo, katerega navzočnost v Italiji bo znak odkritega in globokega prijateljstva med obema državama.

Letalstvo v Italiji

Rim, 15. marca. br. (Stefani) Fašistična korporacijska zbornica je imela danes svojo poslednjo sejo pred velikonočnimi počitnicami. Razpravljala je o proračunu letalskega ministrstva. Seji je prisostvoval tudi ministrski predsednik Mussolini.

Državni podtajnik v letalskem ministrstvu general Pricolo je podal daljši eks-pozé, v katerem je spetčeta omenil, da se je letalstvo ločilo od drugih vrst orožja v Italiji že pred 18 leti. Razvijalo se je samostojno, a vendar tako, da je izpopolnjevalo vojsko na kopnem kakor tudi vojno mornarico. Italijansko vojno letalstvo si je pridobilo v zadnjih letih dragocene vojne izkušnje. Se preden se je pričela sedanja vojna, se je pričelo obnavljati in izpopoljevati z najnovejšimi izumi letalske tehnike. Letalska industrija je bila decentralizirana, hkratu pa je bila produkcijski letal in motorjev zelo pospešena, tako da sedaj daleč presega maksimum, ki je bil kdajkoli prej dosežen, a v šestih mesecih bo še podvojen. Letalstvo ima prav v sedanji vojni svoje posebne naloge. Izkušnje v sedanji vojni so pokazale, da letalstvo uspešno napada trgovinska ladjstva, a še posebej omejuje tudi delokrog vojnih ladij. To spoznanje je za Italijo, ki ji Sredozemsko morje ne pomeni le trgovinske poti, marveč življenjskega področja, še prav posebnega pomena. Zato se moralo letalske sile tako izpopolniti, da bodo v danem primeru kos tudi takim nalogam.

Vojni drobiž

London, 15. marca. j. (Reuter). Angleški gospodarski list »Financial News« komentira večerajno ugotovitev angleškega ministra za vojno gospodarstvo Ronaldia Crosa, da so razne nevtralne evropske države nakupile mnogo več ameriškega bombaža kakor običajno. List pravi, da imajo v poučenih angleških krogih vtis, da je del večji delež tega bombaža iz nevtralnih držav v Nemčijo. Zelo verjetno je, da je bilo na ta način spravljeno v Nemčijo tudi mnogo brazilskega bombaža.

Dve podmornici potopljene

London, 15. marca. br. (Reuter). Danes se je izvedelo, da sta bili v poslednjih dneh potopljeni zopet dve nemški podmornici. Prvo je potopila neka angleška oborožena ribiška ladja na Severnem morju, drugo neka angleška vojnja ladja v bližini Cap Finisterre, ko je bala spremenjena skupino zavezniških trgovinskih ladij.

Angleška ribiška ladja je na svoji vožnji pred dnevi opazila, da se ji tik pod vodno gladino bliža neka nemška podmornica. Po navodilih iz Londona jo je takoj napadla. S polvodnimi bombami jo je prisilila, da se je dvignila na površino. Ker normalno razvijajo nemške podmornice večjo brzino kakor angleške ribiške ladje, je kazalo, da bo podmornica ribiški ladji, ki jo je pričela takoj obsteljevati, ušla. Strojniški ribiški ladje, ki je običajno razvijala brzino 14 milj na uro, pa se je posrečilo pognati stroje do maksimuma, čeprav je tvegal zdržljivost ladijskega ogrodja. Ladja se je z brzino od 17,5 vozlov na uro pognala za podmornico ter jo z nekaj strelji pogočila. Za svoja dejanja je bil angleški strojniški odlikovan.

Kapetan francoske tovarne ladje »Formose«, ki je pravkar priplula v Montevideo, pa je javil potopitev druge nemške podmornice, ki je pred dnevi poskusila napasti skupno angleško in francosko ladjo v bližini Cape Finisterre. Njemu angleščemu rušilcu, ki je spremljal skupno, je uspelo s strelji in polvodnimi bombami uničiti napadalco.

Nemci potopili lasten parnik

London, 15. marca. s. (Reuter). Posadka nemkega trgovinskega parnika »La Corona« (7.400 ton), ki je 3. februarja odplul iz Rio de Janeira z namenom da dosepe v Nemčijo, je sama zažgala svojo ladjo, ko jo je hotela zapleniti neka angleška vojna ladja v Severnem Atlantiku. Posadka 10 častnikov in 50 mornarjev se je vkrcala v rešilne čolne, nakar jo je vzeča na krov angleška vojna ladja. Sednja je potem tudi s topovskimi strelji potopila gorečo nemško ladjo.

S tem se je povzelo število od Nemcev potopljenih lastnih ladij na 34 s skupno 184.000 tonami. Nadaljnjih 26 nemških trgovinskih ladij so zavezniški zajeli, s skupno nad 100.000 tonami.

Izredno zasedanje sovjetskega parlamenta

Moskva, 15. marca. s. (Reuter). Z odlokom predsednika Sovjetske unije Kalinina je za 27. marca sklicano izredno zasedanje sovjetskega parlamenta. Pričakujejo, da bo na tem zasedanju ratificirana mirovna pogodba s Finsko. Se preje bo podal najbrže ministrski predsednik in zunanji minister Molotov eks-pozé o mednarodnem političnem položaju. Da je zasedanje parlamenta sklicano prav za 27. marca, spravlja jo zvezo z dejstvom, da morajo finske čete do 26. marca izprazniti vse ozemlje, ki ga je Finska odstopila sovjetski Rusiji.

in sovražnosti prekinile. Miroljubni duh finskega naroda je bil tudi eden izmed odločilnih faktorjev da je finska vlada sprejela sovjetsko iniciativo za mirovna pogajanja. Poročilo opozarja nato na znane dogodke v zvezi z mirovnimi pogajanjmi.

Umik finskih čet na nove meje

Helsinki, 15. marca. br. Davi na vse zgo-daj je finska vojska zapustila Viborg. Sele nekaj ur pozneje so finskim četam v smislu dodatnega mirovnega protokola v razdalji 7 km sledili prvi oddelki sovjetske vojske, tako da je mesto dejansko prešlo v njene roke danes v poznih dopoldanskih urah. Finski umik se razvija v najpopolnejšem redu ter točno po vseh podrobnih določbah protokola. Finske čete se umikajo od Viborga pa vse do Liekse, na črti, ki je dolga okrog 300 km. Jutri se bodo finske čete pričele umikati tudi na področju od Liekse do neposredne bližine Nautsija, kolikor bo na tej črti svetlovo v smislu mirovne pogodbe treba odstopiti kakšen predel finskega ozemlja. Na skrajnem severu pa se na obeh straneh že vršijo priprave za sovjetski umik pri Pečengi, ki mora biti izpraznjena v prvi polovici aprila.

Usoda zavezniškega vojnega materiala

London, 15. marca. j. (Havas) Vladi zavezniških držav sta izdali vse potrebne ukrepe za repatriacijo orožja in municije, ki je bilo poslano na Finsko. V trenutku, ko je bila podpisana mirovna pogodba med Finsko in Sovjetsko unijo, so bili ti transporti že na ozemlju ene izmed skandinavskih držav. Vse kaže, da transporti niso naleteli na nikake ovire »politične« narave in so zainteresirane vlade storile vse za olajšanje transportov. Povratek tega orožja in municije v zavezniški državi pa se bo nasprotno najbrže zavlekel nekaj dni, ker je treba izpustiti različne komplicirane formalnosti.

Kuusinen - guverner Karelske ožine

Stockholm, 15. marca. j. (Havas). Kakor poročila dopisnik lista »Socialdemokraten« iz Helsinkov, pričakujejo v poučenih finskih krogih, da bo predsednik bivše finske ljudske vlade v Terikiju Kuusinen imenovan za vrhovnega upravnega načelnika vsega ozemlja Karelske ožine, ki je pripadlo Sovjetski uniji.

siljeni zapustiti svojih dosedanjih bivališč, toda skoraj gotovo je, da se bo domala 99% finskega prebivalstva iz dotičnih okrajev izselilo v druge finske pokrajine. Po izselitvenem načrtu finskih oblastev bo prebivalstvo s Karelske ožine naseljeno v osrednji Finski. Dočim bo prebivalstvo v obali Ladoškega jezera preseljeno po možnosti na zapadno obalo okrajev Vasa in Abo. Oblastva so v osrednji Finski rekvirirala večino avtomobilov in kamionov, ki bodo služili za evakuacijo prebivalstva z vzhoda.

V Helsinke se počasi vrača normalno življenje. Prebivalstvo odstranjuje črni zastorni papir z oken in trgovci podirajo pred svojimi izložbami lesene opaže.

S povratkom normalnih prilik je spet oživel vprašanje olimpijskih iger. Kakor zatrujejo v poučenih krogih, se bo prihodnji mesec dokončno odločilo, ali naj se olimpijske igre vrše ali ne. Tajnik olimpijskega komiteja Lauri Miettine je izjavil, da so vse priprave za olimpijske igre že poprej toliko napredovale, da vsaj tehnično ni pravega vzroka, zakaj naj se igre ne bi izvršile.

Helsinki, 15. marca. br. Finski listi ugotavljajo da so se za odselitev z rodnih tal odločili sto tisoč ljudi povsem svobodno, ker nečete živeti pod sovjetskimi režimom. Bilo jim je dano na razpolago, da se izselijo ali ostanejo v svojih domačih krajih. Na ozemlju 47.000 kv. km ki pripade po mirovni pogodbi sovjetski Rusiji, je še tik pred vojno prebivalo nad 400.000 ljudi. Precej nad 100.000 se jih je odselilo že takoj ob izbruhu sovražnosti. Sedaj se seli iz vzhodne Finske nadaljnjih 200.000 ljudi. Kakor kaže bo le 100.000 Fincev prešlo pod sovjetsko oblast.

Finski parlament bo odbrl mir

Helsinki, 15. marca. br. (Fin. tel. ag.) Finska vlada je danes predložila finski poslanski zbornici v ratifikacijo mirovno pogodbo s sovjetsko Rusijo. Čeprav je parlament zasedal že vse te dni in razpravljal o mirovni pogodbi ter položaju, ki je nastal za Finsko po njej, mu doslej pogodba sama vendar ni bila formalno predložena v ratifikacijo. Zunanje ministrstvo je priložilo besedilo pogodbe še posebno poročilo, ki v njem pogodbo pojasnjuje in utemeljuje.

Poročilo ugotavlja v glavnem že znana dejstva. Med drugim pravi, da je finska vlada tudi za časa vojne nenehoma kazala dobro voljo, da bi se vsa s sovjetsko Rusijo sporna vprašanja uredila s pogajanjmi.

Odkritja poljske Bele knjige

Nemški predlogi poljski vladi za sklenitev vojaške zveze, naperjene proti Sovjetski uniji

Pariz, 15. marca. j. (Havas) V merodajnih francoskih krogih pripominjajo, da je poljska »Bela knjiga«, ki obravnava razvoj odnosov med Poljsko na eni ter Nemčijo in Sovjetsko unijo na drugi strani, dober dokaz, kako si je Nemčija v vsem razdobju od 1934 do 1939 prizadevala, skleniti s Poljsko vojaško zvezo, katere pglavni smoter naj bi bil napad na Sovjetsko unijo. Prav to tudi izpodbija razlaga, ki jo je Poljska itak zmerom zavračala, namreč: da se je Nemčija zvezala s Sovjetsko unijo zaradi tega, da bi uničila Poljsko.

Poljska Bela knjiga vsebuje v tej zadevi zanimivo poročilo poljskega državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu grofa Jana Szembeka z dne 10. februarja 1935, ki pravi: Tekom razgovorov v Bialowiecki in Varšavi je Göring predlagal Poljski zvezo, naperjeno proti Sovjetski uniji ter skupen pohod Nemčije in Polj-

ske proti njej. Göring je ob tej priliki tudi odločil, da naj bi Ukrajina postala potem poljska interesna sfera, dočim bi prišla severozapadna Rusija pod nemški vpliv. Poljski poslanik v Berlinu Lipski, ki je bil tudi navzočen pri teh razgovorih, je smatral Göringove predloge za preveč konkretne. Bal se je, da ne bi Göring prav tega predlagal neposredno predsedniku poljske republike Pilsudskemu o priliki razgovorov, ki so bili napovedani med njima, ter je Göringuro zaradi tega svetoval, naj bo tedaj bolj rezerviran. Navzlic temu pa je prišlo na sestanku med Pilsudskim in Göringom tudi do razgovorov o ruskem vprašanju in je tedaj Göring Pilsudskemu predlagal skupen pohod Nemčije in Poljske na Rusijo. Maršal Pilsudski pa se je temu uprl - Göring je to sam priznal - in je odvrnil: »Poljska ne more stati na večne čase z bajonetom in topovi od rusko poljski meji.«

Zanimiva tajna seja francoskega senata

Razpravlja se o vojnem vodstvu in o vprašanju, zakaj je izostala zavezniška pomoč Finski

Pariz, 15. marca. s. (Ass. Press). Danes popoldne se je nadaljevala večerja začeta tajna seja francoskega senata, ki razpravlja ne samo o vprašanju, zakaj je izostala zavezniška pomoč Finski, temveč tudi o vseh vprašanih vodstva vojne. Od članov vlade so vstopili v senatno dvorano, preden so bila vrata zaprta, ministrski predsednik Daladier ter ministri La Chambre in Sarraut. Pričakujejo, da bo šele na današnji seji podal ministrski predsednik Daladier eks-pozé o splošnem položaju. Večrajšnja seja je bila baje predvsem posvečena govorom onih senatorjev, ki ne odobravajo politike vlade. Med glavnimi govorniki je bil baje bivši ministrski predsednik Laval. Senat bo najbrže še nočjo glasoval o zaupnici vlade.

To tajne seje je prišlo sredi ostrih kritik v časopisju na račun vladne politike v finskem vprašanju. Današnji socialistični »Populaire« celo piše, da je Francija v politični krizi, katere posledice še ni mogoče predvideti.

Na koncu tajne seje je francoski senat nočjo soglasno izglasoval vladi zaupnico.

Trgovinski problemi Anglije in Italije

V kratkem je pričakovati obnove angleško-italijanskih trgovinskih pogajanj

London, 15. marca. j. (Reuter) Kakor poročila list »Daily Telegraph«, proučujejo v merodajnih angleških krogih možnost, da se v kratkem obnove angleško-italijanska pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe s katero bi se vzpostavilo stanje iz leta 1923, ko je dosegla trgovina med obema državama vrednost 38 milijonov funtov šterlingov na leto. Italija naj bi po novi pogodbi dobavljala Angliji razne izdelke svoje težke industrije, za katere bi v zameno prejemale določene količine surovin, katerih dobave bi bile seveda pod

kontrolno zapadnih zavezniških držav. Kar se tiče dobav angleškega premoga Italiji, pripominjajo angleški list, da Velika Britanija uvideva, da Italija ne more uvažati po železnici iz Nemčije letno 12 milijonov ton premoga, kolikor ga potrebuje Italija je zahtevala od Velike Britanije dobavo 5,5 milijonov ton premoga, toda v merodajnih angleških krogih pripominjajo, da bi se ta količina lahko podvojila. V poučenih angleških krogih sodijo, da se Anglija ne bi prav nič obotavljala dobaviti Italiji toliko premoga, kolikor ga Italija potrebuje,

Razdelitev mandatov

Mandati v volilnem okrožju se razdele po D' Hontovem proporcijem sistemu. Vsak zapovrstni mandat se dodeli tako, da lahko izkaze kandidatna lista, ki ji je pripadel, še po tej dodelitvi največ glasov na en mandat.

V mestih Beogradu, Zagrebu in Ljubljani se mandati, ki pripadajo isti listi, dodeli kandidatom po vrstnem redu njihovega vpisa na listi, v ostalih volilnih okrožjih pa po številu glasov, ki so jih dobili posamezni kandidati.

Državni volilni odbor se sestane drugega dne po volitvah ob 15. v Beogradu. Državni odbor sešteje oddane glasove na podlagi gradiva, ki ga je dobil od okrožnih volilnih odborov in ugotovi rezultate po okrožjih. Državni odbor proglaš za izvoljenega onega nosilca državne liste, ki je dobil najmanj 100.000 glasov. Celotni izid glasovanja se objavi v »Službenih Novinah«.

Proti volilnim nepravilnostim je mogoča pritožba samo na izvoljeno narodno skupščino. Narodni poslanci bodo dobivali po 200 din dnevnice za dneve, v katerih bodo prisostvovali delu narodne skupščine.

Narodni poslanci uživajo imuniteto od časa ko jih okrožni volilni odbor ali državni odbor proglaš za poslance, ne glede na to, ali jim je bilo pooblastilo že izročeno ali ne.

29 poslancev v Sloveniji

Prehodne določbe odredjajo, da se voli pri prvih bodočih volitvah:

I. volilnem okrožju s sedežem v Ljubljani 5 poslancev,

II. volilnem okrožju s sedežem v Mariboru 4 poslanci,

III. volilnem okrožju s sedežem v Murski Soboti 7 poslancev,

IV. volilnem okrožju s sedežem v Celju 6 poslancev,

V. volilnem okrožju s sedežem v Novem mestu 5 poslancev,

53. volilnem okrožju Beograd z Zemunom 7 poslancev,

54. volilnem okrožju, mesto Zagreb, 5 poslancev,

55. volilnem okrožju, mesto Ljubljana, 2 poslanci.

Skupno z mestom Mariborom volijo tudi občine Koškati, Kamnica, Selnica ob Dravi in Sv. Krži pri Mariboru.

Volilni zakon je bil danes objavljen v »Službenih novinah« ter je s tem stopil v veljavo.

Hudo neurje na Hrvaškem

Zagreb, 15. marca. o. V pretekli noči je nad Zagrebom divjal hud vihar z nalivom in bliskom. Tudi iz ostalih krajev Hrvaške poročajo o hudem neurju. V Hrvaškem Zagorju je bila ponekod tako močna burja, da je ponekod odnašala strehe s hiš. Razen tega je močno deževalo, davi pa je začelo tudi gosto snežiti. Iz Osjeka poročajo, da je vihar med železniškima postajama Sladojevec - Slatina porušil več brzojavnih drogov ter jih vrgel na železniško progo. Osebnii vlak, ki je vozil iz Osjeka v Zagreb, je v mraku naletel na te drogove, vendar pa se je strojevodji posrečilo še ob pravem času ustaviti vlak. Tovorni vlak, ki je vozil za njim, je zadel v osebnega ter je bilo b tej priliki več ljudi lažje ranjenih, dočim je bil eden izmed železničarjev hudo ranjen in so ga prepeljali v osješko bolnišnico. Poškodovanih je bilo tudi več vagonov in je materialna škoda precejšnja.

Tudi po vsem Sremu je povzročil hud orkan mnogo škode. Valovi na Savi so prevrnili neki plavajoči mlini, ki se je potopil, skupaj z njim pa tudi velika količina žita, ki so ga prinesli kmetje v mletja.

Novi ravnatelj Gospodarske sloge

Zagreb, 15. marca. o. Na mesto dosedanjega ravnatelja Gospodarske sloge Dragutina Tota, ki je bil imenovan za generalnega direktorja Prizada v Beogradu, je ravnateljstvo Gospodarske sloge v sporazumu s predsednikom HSS dr. Mačkom izvolilo za novega ravnatelja Gospodarske sloge dosedanjega člana ravnateljstva in narodnega poslanca Ljudevita Tomašiča.

Načelnik Zidanšek upokojen

Beograd, 15. marca. p. Upokojen je načelnik o'delka za živinorejo pri ministristvu za kmetijstvo inž. Josip Zidanšek.

Odhod generala Dodica

Ljubljana, 15. marca. o. Nocoj je zapustil po večletnem bivanju naše mesto brigadni general Dušan Dodič s svojo soprogo. Njegov odhod je bil živa priča, kolike simpatije si je pridobil za časa svojega bivanja v Ljubljani. Na kolo'dvoru so se poslovili od g. generala in njegove soproge divizijski general Leo Rupnik, komandant dravske divizije Stefanović, brigadni general Kukavčič ter skoro celokupni oficirski zbor. Navzoči pa so bili tudi številni predstavniki nacionalnih društev. Posebno mnogoštevilno so bili zastopani člani Jadranske straže na čelu s predsednikom obl. odbora dr. Pirkmajerjem, predsednikom ljubljanske organizacije generalnim tajnikom TPD g. Jožkom Pogačnikom, industrijcem Naglasom, predsednikom TOI g. Jelčinom itd. Za mestno občino se je prišel posloviti župan dr. Adlešič.

Vremenska napoved

Zemunska: Razvedrilo se bo v severnih in zapadnih krajih. Prevladovalo bo oblačno v ostalih delih države, kjer bo tudi dež ali sneg. V ostalem bo vreme zmerno hladno.

Naši kraji in ljudje

Po nočni burji krasno vreme Taljenje snega povzroča vedno večje poplave

Ljubljana, 15. marca

Pomlad se letos uveljavlja s hudimi vremenskimi krčmi. V noči od četrtega na petek, je začela po ljubljanski pokrajini besneti burja, ki je dosegla visok v zgodnjih jutrnjih urah. Zavijala in tuhla je okrog oglov, nekakrat se je zabiskalo in zagrmelo, lilo je, vmes sta nadala sneg in sodra. V višjih legah pa je seveda spet gosto snežilo. Vendar pa je burja prečisto ozračje. Ko je prenehala padati, je veter še vedno vztrajno preganjal oblake, obenem pa sušil ceste, vrtove, polja. Sneg je zginil s streh in proti podnevu se je uveljavilo sonce, ki je poglaval živo srebro v bližino 20 stopinj. Nastal je krasen dan, ki je obetal najlepše izgled, vsaj za nekaj dni. Planine okrog Ljubljane se belijo pod novo odejo, skozi Ljubljano pa se vali precej narasla rjava Ljubljana.

Kakor je bilo pričakovati, so zaradi naglega taljenja snega začele naraščati skoraj po vsej Jugoslaviji reke in potoki. Zlasti nevarno je stanje po hrvatskih krajih in pa v Bosni. Iz Siska poročajo, da sta močno narasli Sava in Kolpa. V Po dravinji je povodenj presenetila že nekatere kraje. V Hrvatskem Zagorju se je razlila Krapija in je pokrajina od Konjščine do Zahoka pod vodo. Pri Ivanici pa se je razlila Bednja in poplavlja pokrajino do Lepoglave. V Banjaluki se je večji velik plaz pri Kotorvarosu, porušil neko hišo in ubil v njej štirna Radoviča. Po več urah truda je delavcem uspelo odstraniti plaz in odpreti cesto. Grozi pa nevarnost novih plazov in usadov.

Ptuj, 15. marca
Neprijetno presenečenje so doživeli v četrtek ponoči prebivalci vasi Budine pri Ptuj. Potok Rozozična je zaradi talečega se snega in ledu zelo narasel, poleg tega pa nosi s seboj cele sklade ledu. Led se je v četrtek zgodil ob rozoziznem mostu in je naraslo potok čisto zjazel. Brž se je pričela voda razlivali iz struge po ravnini in jo je nad meter visoko preplavila. V Budini so v pritličnih spalnicah imeli do

pol metra visoko vodo ter so se morali v polnočnih urah seliti v mrazu in v strahu. Na pomoč poklicano vojaštvo je po velikem trudu razbilo pod mostom nabrani led ter vodo spet spravilo v pravilni tek.

Gornja Račgona, 15. marca
Po večdnevem južnem vremenu je zlasti v sredo 13. t. m. pritela voda z bližnjega gričevja v Gornjo Račgono, kakor da se je odtrgal oblak. Poplavlja je vse ulice. Pri več hišnih lastnikih je povzročila občutno škodo, ker je tekla v razna stanovanja in kleti tako, da so klicali gasilce k reševalnim delom. Večjo škodo je povzročila voda pri gostilničarju Rudolfu Kolerju, nadalje gostilničarji Ivanki Rozmaničevi, kjer je vdrila v klet, katere so morali izprazniti, in še v stanovanje posestnice Franciške Koroščeve. Ker je bila kanalizacija še vedno zamrzla, odteka voda po ulicah. Mura je močno narasla. Podobno povodenj so doživeli v Ljutomeru.

Murska Sobota, 15. marca
Nenadno južno vreme je pobralo sneg, ki je zapuščal strehe, ponekod z vrtlimi grmenjem. Bobnenje takih snežnih plazov je splašalo v Soboti nekega konja, ki je na begu hudo poškodoval svojega gospodarja. Lendava je v nekaj dneh nevarno narasla. Valovi so valili velike kose ledu, ki so se na gotovih mestih tako nagromadili, da so ovrnali odtekanje vode. Prebivalstvo obledavskih vasi je bilo vztrajno na delu pri odstranjevanju ledenih ovir. Pri soboškem mlinu so nastopili tudi gasilci. Vendar pa ni bilo mogoče preprečiti poplav v soboški okolici. Občutno je trpel promet po drekmurskih cestah.

Za slovo je zima zahtevala še tretjo žrtev mraza v Prekmurju. Preteklo nedeljo zvečer je blizu nemške meje v gozdu nedaleč od vasi Sotine zmrznila 79letna Tezija Krenosova. Starica ni nikoli marala obuti čevljev. Tudi tokrat je odpotovala iz Nuskove, kjer so jo v februarju vzdrževali kmetje, proti Sotini le v nogavicah. Našli so jo zmrzlo v gozdu pod drevesom, kjer je verjetno zaradi utrujenosti zaspala in se ni več zbudila.

Vandalizem divjih lovcev

V enem samem gozdu postreljenih 16 srn

Zagreb, 15. marca

»Jutarnji list« beležijo v poročilu iz Križevcev, da ne mine dan, ko ne bi bilo poročila o pustošenju hrvatskih lovišč s strani krivolovcev. Ne samo, da se izsekavajo gozdovi, ki varujejo pokrajino povodnji, marveč se tudi uničujejo koristne živali, med drugim tudi ptice pevke. Divji lovci pobijajo po loviščih plemenito divjad. Zloba pa se tu tudi ne ustavlja pred sadovnjaki in vinogradi, kjer posamezniki iz maščevalnosti podrežujejo dreve in sekajo trse pa tudi povzročajo požige. Vsak pošten človek se vpraša: Kam to vodi? Ali bo napravljen konec divjstvu in ali bodo ukročene podivjane oboževane tole, ki brezobzirno uničujejo najlepše hrvatske kraje? Tako »Jutarnji list«.

Povod tega ostrega apela je še posebno dal dogodek v vasi Jalžabetu, na posestvu baronice Gemingenove, kjer je tolna divjih lovcev zagrešila brezprimeren vandalizem. V lovišče so se podali na pobijanje vsega, kar jim pride na strel. Ko je minila

dobra ura, so pobili 15 srn, mladih in odraslih. Gozdar je čul brezumno streljanje in je prihitel s puško v roki. Tedaj je krivolovcem padlo srce v hlače in so pobegnili iz lovišča ne da bi mogli plen odnesti s seboj. Gozdar je dal pobrati plen in so srne pripeljali v Varaždin, kjer jih je kupil mesar Sterić. Mesar je izobesil srne v izložbi, nasloped pa je razprodajal srnetino po 10 din kg.

Pa tudi iz drugih hrvatskih krajev poročajo o vandalizmu krivolovcev. V krasnih gozdovih okrog Križevcev so srne postale že zelo redka divjad. Lovska društva in zakupniki lovišč se trudijo, da bi jih nanovo vzgojili. Toda krivolovci jim sproti povzročajo hudo škodo. Zdad priteče lovem nasproti kaka orkavljena srna, drugod spet najde gozdni čuvaj še toplo srno, ki jo je pustil krivolovec na begu. Divjaki ne streljajo le v lovskim puškami, marveč tudi s karabinkami in samokresli. Lovci bodo na pristojnih mestih zaprosili za čim oostrejšo zaščito svojih lovišč, da se izkorenini vandalizem divjih lovcev.

Smrtna žrtev železničarske službe

V Mariboru je vlak povozil Filipa Berlota

Maribor, 15. marca

V zadnjem času terja odgovorna in narporna železničarska služba precej žrtev. Sredi ob 21.20 se je pripetila na petem tiru na kolodvoru Mariboru-Studenih usodna nesreča, ki je zahtevala življenje 57letnega vratarja državnih železnic, Filipa Berlota. V službenem opravku je stal nasproti skladišča, ko se je nenadno približal tovorni vlak. Berlota ni opazil bližajočih se vagonov, preden je v zadnjem trenutku odskočiti, ga je že zagrabilo kolesje in ga potegnilo na tračnice, kjer je obeljal z zlomljeno levoico, zlomljenimi nogami in drugimi usodnimi poškodbami po vsem telesu. Nezvestnega, vsega krvavega so prepeljali v splošno bolnišnico v Mariboru, kjer pa je kmalu po prevozu

izdihnil. Zapustil je žalujočo vdovo. Pokojnik je bil v službi vesten in marljiv in je njegova nenadna smrt zbudila v stanovskih krogih mnogo pomolovanja. Žrtvi dela in poklica trajen spomin!

Mlad dijak žrtev tovrnega avtomobila

Soštanj, 15. marca
V torek popoldne se je nedaleč od Velenja primerila usodna nesreča. Iz meščanske šole sta se vračala k. or sluherni dan sin in hčerka posestnika Pačnika Do Velenja sta se peljala z vlakom, nato sta nadaljevala peš proti domu. Ta dan sta se posebno veselila povratka, saj se je oče ravno vrnil z orožnih vaj iz Osijeka.

Bril je močan veter. Na nekem ovinku si je 13letni Milan potepnil klobuk na oči, da bi jih varoval proti vetru. In prav tedaj je pridrvel po ovinku neki tovorni avto iz Soštanja. Zaradi vetra, ki je precej bučal in zavijal, ni bilo slišati brnenja in baše tudi voznik ni dal potrebnih signalov.

Smrt matere pokojnega generala Kilarja

Ljubljana, 15. marca

V četrtek popoldne je preminila ena najstarejših ljubljankih žena, gospa Marija Kilarjeva roj. Malij. Rodila se je 3. septembra 1849 v Trzinu na Gorenškem v znani, ugledni usnjarski rodbini Malijevih na »Voglu«, odkoder so njeni dedja, oče in široko razvejeni sorodniki razvili tržiško usnjarsko obrt do nekdanjega največjega ugleda in narodno gospodarskega pomena. V srečnem zakonu z Jernejem Kilarjem, ki je kot računski nadsvetnik umrl pred devetimi leti, je imela več sinov in hčer.

Točno pol leta je minilo, odkar je umrl tragične smrti njen največji ponos, sin peš general Adolf Kilar, žrtev blaznika. Teža udara materinsko srce ni moglo prenesti in odtlej je hiral. Čeprav nad 90 let stara, je ostala do zadnjega bistra in vzgledna gospodinja in je še zadnje dopolne zabeležila z lastno roko poslednji izdatek za nakup na trgu. Sedeča v svojem naslanjaču je popoldne zadremala za večno.

Pčojnica je bila krasen tip ponosne Tržičanke, duševno živahna in do poslednjih dni živo se zanimajoča za poročila naših dnevnikov in radia. Blagoselna, plemenita in širokogrudna gospa je vzlic svoji globoki vernosti ostala kakor njen rai ni mož vedno napredna ter je v tem duhu vzgojila tudi svoje potomce. Pokojni ni blagi duši, sorodnikom na naše sozlatie!

Hace v preiskovalnem zaporu

„Nimam točnega knjigovodstva o svojih grehih“

Ljubljana, 15. marca

Policija bi imela v preiskavi proti Antonu Hacetu še mnogo dela, a ker je upravičen sum, da bi razbojnik skušal pobegniti in ker policijski zapor v stari šentpetrski vojašnici ne nudijo dovolj jamstva, so Haceta že v četrtek zvečer prepeljali v varnejše celice pravosodne palače. Kar se tiče vlomov in tatvin, ima Hace tako pestro preteklost za sabo, da se niti sam ne more več spominjati, kje vse je kradel in vlamjal. Mnogokrat je na begu pred preganjalci iskal tatinske sreče v krajih, ki jih ni videl nikoli poprej ne poslej. Zastran vlomov in tatvin se je Hace domenil s policijo kar v smislu nekakšnega pavšala: že v naprej dopušča možnost, da je kradel in vlamjal tam in tam in če se bodo indici in priče ujemale, beseda drži. »Kradel sem pač povsod, kamor sem prišel«, je dejal, »jaz nimam točnega knjigovodstva o tem. Tega pa spet ne bom dovolil, da bi mi zločine drugih naklajali na grob.«

Razbojniški dvoboj

Najbolj žalostno poglavje njegove nedavne preteklosti je pač umor njegovega pajdaša Rudolfa Avpiča iz Cermošnje. S tem v zvezi je vnovič prišlo na dan ime že davno zaprtega Stefana Verleta, s katerim je policija Haceta izsledila ransko

nalov. Milanova sestra, ki je stopala spredaj, je v zadnjem trenutku še odskočila na rob ceste in obenem zavpila bratu, naj se umakne. Toda bilo je prepozno. Milan, z globoko poveznjenim lobukom, ni mogel odskočiti, ker ga je že podrl težki tovorni avto. Siromak je obeljal nezavesten na kraju nesreče. Ljudje so prihiteli na pomoč in so mladega ponesrečenca z umetnim dihanjem obudili k zavesti, nakar je bil takoj prepeljan v bolnišnico v Slovenjem Gradcu. Zdravniki se trudijo, da rešijo mlado življenje, žal pa imajo v to le malo upanja.

Župni prosvetni tečaj na Taboru

Prosvetni tečaj bo otvorjen jutri ob 9. in naj bo o vsi udeleženci točno zbrani v predavalnici. V tečaju bodo predavali predsednik ZPO prof. Merčun; sokolska ideologija, sokolski tisk; inž. Lado Bevc; sokolska Petrova petletnica; Drago Pahor, prosvetar župe Celje; sokolstvo in sodobne idejne smeri, narodnoobrambna vzgoja; dr. Joža Bohinjec; sokolstvo in narodnost, sokolstvo in socialno vprašanje; dr. Pavle Pestotnik; sokolska telesna vzgoja; Vekoslav Bučar; zgodovina sokolstva, Bolgarija v sliki in besedi; Jakob Špicar, starosta župe Kranj; sokolske zašuge; sokolski odri; dr. Franta Mis; higiena; dr. Fran Kandare; organizacija in administracija; dr. Branko Verčon; slovanstvo, Engelbert Gangl; Pomen sokolstva danes; Miroslav Ambrožič; odnosi med tehničnimi in prosvetnimi organi; Anuška Jugova; žena in sokolstvo.

Med tečajem si bodo udeleženci ogledali vzorno telovadno uro ženskih odlekov na Taboru, obiskali bodo šentjakobsko gledališče v Mestnem domu in prisostvovali lutkovni predstavi na Taboru. Spored predavanja je skrbno izbran in smo prepričani, da bo tečaj dosegel v polni meri svoj namen. Ponovno vabimo vse edince, da pošljejo čim več svojih bratov in sester v tečaj, ki jim bo mnogo koristil pri bodočem sokolskem delu. Želimo prosvetnemu tečaju mnogo uspehov.

Proti prehladu lahko vzamete 1-2 ASPIRIN tablete

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“-jev Aspirin.

Ogl. reg. pod št. br. 37802 od 22. XII. 1939.

preživljal neprestane senzacije v zločinih in srečanjsih s policijo in orožniki. Fant je star komaj 23 let, doma je iz Podcerkve pri Starem trgu, kjer se je rodil kot cerkovnikov sin in ga domači še danes poznajo kot »Mežnarjevega Tončka«. Svojo grešno kariero je začel kot majhen tat v domači okolici, pozneje pa je zaradi nekega večjega delikta sedel v mariborski kaznilnici. Tako je polagoma rasel v zločinca velikega formata, kakršnih naša dežela že dolgo ne pomni. Ko ga je pred dobrim letom dni aretirali mlad, podjeten detektiv, je bil že obožovan s dvema samokresoma. Takrat se je kmalu izkazal, a ko je prišel iz zapore, je začel hajdukovati na debelo. Zadnje čase je nosil s seboj za kakšne 3 kg orožja in municije.

Sodno preiskavo vodi proti njemu preiskovalni sodnik dr. Fišinger.

Poslednji vlom je izvršil v sredo zjutraj v Litiji

Litija, 15. marca

Poslednji vlom, ki ga je izvršil Tone Hacc je bil storjen v noči od preteklega torka na sredo. V sredo popoldne je prijatelj delavec Alojzij Kokalj, ki ima hišico v Zagradcu blizu železniške proge, da je ponoči bilo pri njem vlomljeno in sicer, da je bil vlomilec bržčas na delu pred 2 in 3. uro zjutraj. Vlomil je z vitrihom ter odpeljal črno pleskano kolo in se za potovanje založil z nekaj moke in sladkorja. Orožniki so brž uvedli preiskavo in so izprva sodili, da je vlomilec pobegnil na kolesu proti Raketu. Ko so v četrtek poizvedovali v tej smeri, so spetoma zvedeli, da je bil Hacc v Kranju aretiran. Patrulja se je podala v Ljubljano in ko je bil Hacc vprašan, mar ni bil on poslednji v Litiji; na delu, je vlom gladko priznal. Izpovedal je, da je prišel v Zagradec v torek zvečer. Podal se je spat na kozolet in ko se je do prvih jutrnjih ur odpočil, se je odpravil na delo. To hišo si je bil vzel na piko, ko je nekdo prej tam prosil kruha. Na ukradenem kolesu se je odpravil po zasavski cesti čez Vavče in Moravče v Kranj, kjer je začel v past.

Slavna — oboževana in že dolgo pogrešana

PAULA WESSELY

v svojem najlepšem filmu, v vlogi mlade ogrske grofice Marije Ilone, ki je svoje srce in svojo ljubezen žrtvovala za svobodo domovine...

MARIJA ILONA

Sodelujejo: WILLY BIRGEL, PAUL HÖRBIGER — Režija: mojster Geza Bolvary.

Dogodki v filmu se gode v revolucijskem letu 1848, ko so se Madžari pod Košutom Lajošem borili proti avstrijski nadvladi. Odstop cesarja Ferdinanda v korist mladega 18 letnega cesarja Franca Jožefa I.

KINO UNION

Predstave ob 16., 19. in 21. Tel. 22-21

Kulturni pregled

Italijanska zgodovina Jugoslavije

»Istituto delle Edizioni Accademiche« v Vidnu (Udine) je izdal nedavno 160 strani obsegajočo knjigo Mons. Ivana Trinka »Storia politica, letteraria ed artistica della Jugoslavia«. V avtorju čimeno Slovenci častiljivega in zaslužnega kulturnega delavca iz vrst beneških Slovencev, pesnika, publicista in zgodovinarja, ki se je zlasti za mlajših let mnogo oglašal v listih in revijah. V italijanski je spisal razne zgodovinske in filozofske razprave, ter prevajal iz slovenskega, ruskega in poljskega jezika. »Storia della Jugoslavia« je njegovo najnovejše delo, ki ga jemljemo v roke s tem večjim spoštovanjem, ker ga je spisal v visokih letih, ko mnogi drugi odlagajo pero.

»Prepričan sem, da delam dobro delo, ko predajam italijanskim čitateljem ta oris politične, književne in umetnostne zgodovine Jugoslavije.« Pravi častiljivi pisec v predgovoru. »K temu so me opogumili srečni prijateljski odnosi med Italijo in Jugoslavijo, saj je prav, da se prijatelji poznajo z vseh strani.« Poglavitni vzrok, da nas Italijani tako malo poznajo, je po Trinku to, da ne poznamo slovenskih jezikov; zato pa se razmerje tem bolj zboljšuje, čim več je v Italiji ljudi, ki se bavijo z jezikom in kulturo slovenskih so-

koli postranskih nagibov; z njo je svolski pisec izrazil svoje simpatije do države, v kateri biva največji del njegovega naroda in njo je poslal med Italijane zato, da pripomore k pravilnejšemu in pravičnejšemu presojanju naših razmer in zadev.

Spis Monsignor Trinka je razdeljen takole: V uvodnem delu (Prenotazioni storiche) podaja pisec na štirih straneh oris najstarejše slovenske zgodovine in pripoveduje o značilnem obredu vstolčenja na Gosposvetskem polju. Nato razvija pred čitateljem zgodovino Srbohratov (Storia dei Serbo-Croati), pri čemer poudarja njih jezikovno edinstvo in pravi, da je različen potek zgodovine posledica naravne različenosti ozemlja, ki so ga zasedli prvotno edinstveni rodovi, ter posledica na to nastopajočih ločevanj političnega in verskega značaja. Najprej obravnava pisec hrvatsko zgodovino, pri čemer ne pozabi omeniti stičnih točk s slovensko in srbsko; nadaljnje poglavje je odmeril srbski zgodovini; ob koncu omenja politični razvoj na slovenskem jugu po nastopu Karagorgorjevičev v Srbiji in pravilno pravi, da sta vladali med Slovenci in Hrvatmi dve konceptiji jugoslovanstva: eno so zastopali konservativni krogi, ki so videli rešitev problema v trilateralisti preureditvi avstro-ogrskemu monarhiji, »naprednejša in radikalnejša skupina, zlasti mladina, ki se je razvijala pod vplivom češkega filozofa Masaryka, je hotela popolno neodvisnost in ziružitve s Srbijo«. Docela objek-

tivno je spisana tudi zgodovina Slovencev, ki obsega strani 56 — 64. Na tako omerjenem prostoru je težko dati kaj več kot najvažnejša dejstva, in vendar ni pisec izpustil nič bistvenega. Povedal je tudi resnico o ozadju protestantskega gibanja, ki je črpalo svojo moč iz tega, da so bili slovenski škofje »skoraj vedno Nemci in ker so bili vrhu tega še lastniki velikih posestev, so tudi oni, čeprav posredno po svojih upraviteljih, pomagali zatirati ljudstvo in postali zaradi tega zasvoščeni.« Govorec o zgodovini 19. stoletja, omenja pisec tudi ljubljanski jugoslov. program iz l. 1870. Politično-zgodovinski del Trinkeve knjige zaključuje pregled čnogorske zgodovine.

Drugi del knjige obsega srbskohrvatsko literaturo, glasbo, slikarstvo, arhitekturo in kiparstvo. Nato so v isti vrsti obdelani Slovenci. Umljivo je, da v tem obsegu ni bilo mogoče dati več kakor informacije o najvažnejših pojavih in imenih od brižinskih spomenikov do danes. Morda bi bilo boljše, če bi avtor obširneje označil struje in idejne smerice literarnih gibanj in navedel manj imen; zlasti so odveč imena tretjevrstnega pomena, kakor je za slovensko prozo, postavimo Jože Podmilščak. Pregledu bi lahko v marsičem ugovarjali; tako na pr. ne vrednoti pravilno posameznih pojavov in odmerja M. Prelesniku štiri vrste. Milana Puglja pa samo omenja med »piu giovani narratori«. Ni pravilno, da je Anton Medved karakteriziran po svojem delu, Alojz Gradnik pa tik med njim samo omenjen itd. Pravilno je, da pisec upošteva poleg pesnikov in pripovednikov tudi znanstvenike, filozofe, literarne zgodovinarje in publiciste, ki sodijo v slehern pregled literature (samo pri nas jih je lahko liter. zgodovinar prezrl). Neugodno pa je, da je v pregledu, ki omenja celo Šumana V. Oblaka in druge, izpu-

ščen eden največjih slovenskih literarnih znanstvenikov — Ivan Prijatelj. Ni se mogoče strinjati z avtorjevimi italianiziranim krstnimi imeni (toda to delajo v Italiji skoraj dosledno) in s takimi omembami, kakor je na primer eno o Luigiju Merharju, čigar ime bo vsak vama iskal v seznamu slovenskih knjig, saj piše ta pesnik izkjučno pod svojim literarnim imenom Silvijn Sardenko, ker bi bilo treba omeniti.

Taki in podobni ugovori, ki bi jih lahko navedli tu in tam tudi glede ostalih kulturnih penog, so malenkostni in primeri s simpatičnim trudom in resnično ljubeznijo častiljivega avtorja te knjige o zgodovini Jugoslavije. Odobravamo v polni meri njegov plemeniti namen in smo mu lahko samo hvaležni za delo, ki ga je spisal ob večeru svojega zaslužnega življenja. Želeli bi bilo, da bi knjiga Monsignor Trinka dosegla svoj namen in razgnala tiste zmote, ki pod videzom znanstvenosti zanikujejo najbolj očitna dejstva (prim. Fr. M. Cianculli, Carnota Italiana.) in motijo je pri temeljnih pravilih in pravičnem medsebojno spoznavanje.

Iz češke literature:

Josef Manes

Pod liričnim naslovom »Zemi milovanec« je izdala znana praška založba »Orbis« zbirko umetniških del Josefa Manesa za uvodno besedo dr. Františka Kovarne. Delo vsebuje 300 zelo lepo reproduciranih umetnin tega poglavitnega tvorca češke umetnosti, »pod čigar roko se je vse spreminjalo v lepoto, kakor je pisal o njem sloveči likovni umetnik Mikulaš Aleš. Pomen Josefa Manesa za češko umetnost in lahko bi celo rekli: za češko kulturo sploh, je bil prav za prav šele v zadnjih letih dokončno dognan in oveličen. Dolgo je

trajalo, preden je narod spoznal, kako genialen je bil ta umetnik in kako požrtvovalen rodoljub, visoko zanimava osebnost, eden najprikopnejših bohemo češkega naroda. Uvodoma omenjena »Orbisova« izdaja Manesovih slik je imela tolik uspeh, da sta bili prvi dve izdaji takoj razprodani, čeprav sta ob istem času izšli tudi pri »Melantrichu« dve izdaji njegovih reprodukcij z uvodno študijo dr. Pečirke.

Ze po razporedu knjige lahko vidimo, kaj je Manes češkemu narodu in kako raznovrstna je bila njegova umetniška tvorba, kar pa ni znanjevalo globine umetniškega doumevanja tiste likovne pango, ki jo je ta umetnik obdeloval. Knjiga »Zemi milovanec« je razdeljena v 4 dele: »Domovina in narode«, »Češka pesem«, »Svetniki in junaki«, in »Češko leto«. Josef Manes je na svojih potovanjih po čeških, moravskih in slovaških krajih iskal ljudske tipe in jih stikal v njihovih, tiste čase posebno slikovitih nošah. Pri vsem svojem stremljenju po umetniški popolnosti je verno ohranil vsako tudi malenkostno značilnost folklorne značaja. Bila pa bi velika napaka, če bi videli v Josefu Manesu samo zbiratelja folklorja, portretista lepo vzevih ženskih predpasnikov in barvitih kmečkih suknj. Pred njim je vedno stal živ človek z vsemi svojimi individualnimi in narodnimi potezami in kot tak navduševal njegovo posebno dojemljivo umetniško dušo. Manes je v teh ljupovskih očanih, v bujnih hanaških lepoticah, v trgčkih melniških vinogradov videl vedno samo predmet umetniškega izživljanja. Gledal je nanje s poetično iznajljivostjo in občutljivostjo Karla Hynka Macha in jih risal z realistično resničnostjo Bohene Němcove. Manes je bil slikar — pesnik in slikar — rodoljub, eden glavnih tvorcev češkega mita, oznanjevalec slavne preteklosti češkega naroda, ki jo je preučeval v starih slikovnih, spomeniških in

Obe vrsti sta enako dobri

Chlorodont-zobna pasta

peneča ali ne peneča se

Uspeh je vedno enak lepi beli zobje

Gospodarstvo

Ureditev izvoza konj

Minimalne cene 3000, 5000 in 8000 din

Minister za trgovino in industrijo dr. Andrej je včeraj sprejel predstavnike tiska in jim pri tej priliki p.dal sededo izjavo: Konec so listi že poročali, sem 16. februara podpisal naredbo o izvozu konj in sem pri tej priliki podal tudi razloge, ki so vodili do te naredbe. Medtem je prišlo do ustanovitve strokovnega odbora za promet s konji, in sicer v smislu čl. 3. menovane naredbe. Ta odbor je imel že več seji, na katerih je razpravljal o načinu bodoče organizacije izvoza konj, pri čemer je upošteval, da je treba ustanoviti čimboli enostavno organizacijo, da bi se moral izvoz konj nemoteno razvijati zlasti v današnjem času, ko je popraševanje po konjih od vseh strani veliko in ko se za naše konje lahko dosežejo ugodne cene. Po drugi strani je odbor gledal tudi na to, da se našim konjerejem zagotovi čim bolj širša cena, in da jih ne bi izkoristili nesolidni izvozniki. Strokovni odbor za promet s konji je imel svojo zadnjo sejo 14. t. m. in je določil minimalne cene, ki jih bo moral plačati naš izvoznik konjerejcem. Te minimalne cene so naslednje: za prvo kategorijo konj (gorški) 3.000 din za drugo kategorijo (lažji jalovski lažji tovrni in lažji vlažni) 5.000 din za tretjo kategorijo (težji jalovski in težji vlažni) 8.000 din. Strokovni odbor je razpravljal tudi o ce-

nah konj pri izvozu v posamezne države, ki danes konje uvažajo, da je ugotovil, da dosežajo naši konji v teh državah take cene, ki bi z ozirom na stanje cen v naši državi onemogočile našemu izvozniku, največkrat pa tujemu izvozniku tak zaslužek, ki gre preko običajne meje. Zaradi tega je strokovni odbor menil, da mora naš izvoznik oziroma dejanski inozemski izvoznik, plačati za vsakega konja po oben prispevek, ki bo naknadno delo. Za ta prispevek se bo odprl pri zavodu za pospeševanje zunanje trgovine poseben račun, sredstva tega sklada pa se bodo uporabljala za pospeševanje konjereje v naši državi. Odkup konj bo po sklopu strokovnega odbora organiziran tako, da se bodo konji odupovali samo na s'jih, ki bodo v ta namen organizirani v posameznih važnih središčih naše države in sicer za posamezne vrste konj. Poleg inozemskih kupcev in naših izvoznikov bo na teh sejmih posebna komisija, katere naloga bo paziti da se izvaja naredba o kontroli izvoza konj. Smatram, da je s tem organizacija izvoza konj v glavnem končana in da je bil od številnih načinov izbran ta način, ki bo bržkone najbolj enostaven in bo obenem zaščitil naše konjereje vopšteval naše izvoznike konj, karor tudi koristi našega gospodarstva sploh.

Zahteve in težnje celjskega trgovstva

Celje, 15. marca. Združenje trgovcev za mesto Celje je imelo v četrtek zvečer redno skupščino v Narodnem domu v Celju. Predsednik g. Rudolf Stermecki je pozdravil navzoče članstvo, zlasti pa še tajnika Zbornice za TOI dr. Plessa in tajnika Zveze trgovskih združenj dr. Pustička. Predsednik je v svojem poročilu omenil vpliv svetovnih dogodkov na gospodarstvo ter naraščanje cen življenjskih potrebščin in primanjlovanje blaga, ukrepe za kontrolo cen, ki naj se uvedejo pravično in enako za vse gospodarske panoge. Uredbe proti dražini naj bodo v korist vseh državljanov in države in naj bodo jasne in znosne. Trgovci so zaradi dražine povili prejeme svojim nameščencem. Oni trgovci, ki tega še niso storili, naj to store čimprej. Tudi državnim nameščencem je treba povisati plače. Predsednik je poudaril nujno potrebo ustanovitve avtomatske telefonske centrale v Celju in potrebo pospešitve regulacije Savinje, ker smo sedaj že pred glavno etapo regulacije, ki bo zahtevala ogromne žrtve. Sladkorja je pri nas sedaj dovolj, nastalo pa je usodno pomanjkanje petroleja in bencina, ki so ga zakrivilo karteli, proti katerim se vse organizacije že dolgo borijo, a doslej brez uspeha. Predsednik je omenil novo davčno reformo in težave zaradi preskrbe z devizami. Večletna borba Združenja trgovcev za mesto Celje za vzpostavitev carinarnice v Celju je bila kronana z uspehom in celjska carinarnica je bila v začetku tega leta ustanovljena. Ziraženje je lani v septembru interno proslavilo 20 letnico obstoja. Premoženje združenja znaša sedaj skoraj 1 milijon dinarjev kljub velikim podporam, ki jih daje združenje na vse strani. Predsednik se je zahvalil Zbornici za TOI, Zvezi trgovskih združenj in časopisu za naklonjenost. Zbornični tajnik dr. Pless je sporočil pozdrave zbornice, ki bo celjsko združenje tudi nadalje krepko podpirala. Po prikazu splošnega evropskega položaja je poročal o davčni noveli, o naši zunanji trgovini, o konzumnih zadrukah, o krojnarstvu, o potrebi novelizacije obrtnega zakona, o uredbi o minimalnih mezdah o potrebi decentralizacije socialnega zavarovanja, o zakonu o pobijanju dražine in o uredbi o kontroli cen. Tajnik združenja g. Pless je poročal o tajniških in blagajniških poslih. Ob koncu leta 1939. je imelo združenje 201 člana (padec za 10) in 145 članic (porast za 7).

Vseh v trgovini zaposlenih kvalificiranih in nekvalificiranih nameščencev in nameščenk je bilo 803 nasproti 749 ob koncu leta 1938. Uspeh na trgovski šoli ni bil ravno slab, a tudi ne zadovoljiv. Lani je bilo 23 obratov na novo prijavičenih 29 pa izbranih iz registra. Tajništvo upravlja tudi združne hiše v Razlagovi ulici, posle bolniške blagajne in višjega zavarovanja TBPD v Ljubljani in posle Trgovskega društva v Celju. V Celju je bilo lani 970 zavarovancev TBPD nasproti 892 v letu 1938. Združenje je imelo lani 166.200 din dohodkov in 123.200 din izdatkov. Prebitek znaša torej 43.000 din. Čisto premoženje združenja pa znaša 967.500 din. Na predlog člana nadzornega odbora g. Kramarja je prejel odbor razrešnico, nakar je bil sprejet poročanj za l. 1940.

Pri volitvah so bili izvoljeni naslednji g. predsednik Rudolf Stermecki I. podpredsednik Josip Jagodič II. podpredsednik Franc Dobovnik člani uprave: Lečnik, Lukas, Martinčič, Mislej, Plavec in Ravnikar, za člane nadzornega odbora pa so bili izvoljeni gg.: Kramar, Nardin in Požnel. Po volitvah so bili sprejeti naslednji predlogi uprave: Tudi za šolsko l. 1939-40. se ustanovijo za 3 nagrade za učence trgovske nadaljevalne šole v Celju, ki bodo izdelali z odličnim ali s prav dobrim uspehom. Nagrade bodo znašale po 200 100 in 50 din za vsak razred torej skupno 1050 din. Uprava je pooblašena da tudi letos zniža ali pa v skrajnem primeru popolnoma odpusti članarino obubožanim ali onemoglim članom Skupščina zahteva da se ustanovi avtomatska telefonska centrala za Celje in za vsa štiri zdravilišča ki gravitirajo v Celje. Uprava je pooblašena, da preskrbi za novo celjsko carinarnico premerne poslovne prosture in da v primeru nujne potrebe stavi v ta namen na razpolago ves odvisni kapital združenja. Na predlog g. Misleja je bilo sklenjeno, da se bo združenje zavzelo za odpravo kramarskih sejmov v Celju, na predlog g. Kramarja pa bo združenje zahtevalo ukinitve krojnarjenja z manufakturnim blagom.

Ob zaključku je poročal tajnik Zveze dr. Pustiček o zvišanju števila zakupoprodajnih rajonov za sol v Sloveniji. Poudaril je potrebo, da se cene soli spet zvišajo, da bomo imeli dovolj soli na razpolago. Poročal je o pomanjkanju petroleja ter odtal delovanje osrednjega lesnega odseka in odseka trgovcev s tekočimi gorivi pri Zvezi.

Ugodnejši razvoj državnih dohodkov

Medtem ko so v prvih dveh vojnih mesecih, to je v septembru in oktobru, državni davčni dohodki zastajali v primeri z istima meseca prejšnjega leta, se je stanje v novembru in decembru zboljšalo. Tudi najnovejši podatki za januar kažejo razmeroma ugodno sliko. Dohodki od neposrednih davkov so znašali v januarju 189,2 milijona din, to je za 15,5 milijona din več nego v januarju prejšnjega leta. Znanost se je povečal tudi donos trošarin, in sicer na 105,6 milijona din, to je za 25,9 milijona din več nego lani, in donos taks, ki se je povzpela na 129,2 milijona din, kar je za 14,8 milijona din več nego lani. Donos carin se je povečal za 1,7 milijona din in je znašal 71,8 milijona din. Manjši nego lani je bil le donos monopolov, ki je dosegel 104,5 milijona din, to je za 10,4 milijona din manj. Tudi državna podjetja so v januarju pokazala po večini povečane dohodke. Najbolj so narasli dohodki državnih železnic, ki so se povzpeli na 300,2 milijona din, to je za 56 milijonov več nego v lanskem januarju. Dohodki pošte, telegrafa in telefona so narasli na 53,8 milijona din (za 5,9 milijona din več), dohodki rečne plovnice na 6,3 milijona din (za 4,9 milijona več) in dohodki državnih rudnikov na 19,6 milijona din (za 2,2 milijona več). Manjši so bili le dohodki državnih gozdov, ki so znašali 4,2 milijona din, to je za 8,7 milijona manj nego v lanskem januarju.

Gospodarske vesti

Stari kovanci po 1 din ostanejo zakonito plačilno sredstvo le do 20. aprila. Narodna banka opozarja, da bodo po odloku finančnega ministra stari kovanci po 1 din, ki se umaknejo iz obtoka, prenehali biti zakonito plačilno sredstvo čne 20. aprila 1940. Zato se pozivajo lastniki teh novcev, da v lastnem interesu te kovance

Nov kontingent za izvoz vina v Nemčijo

Iz Beograda poročajo, da je trgovski minister dr. Andrej pri svojem bivanju v Berlinu izsloval od nemške vlade odobritev kontingenta za uvoz našega vina v Nemčijo v višini 1½ milijona mark (okr. 22 milijonov din). V tej zvezi je tudi akcija Prizada, ki bo po sklepih kr. vlade odkupoval vino in žganje od pridelovalcev.

Združenje trgovcev za sreze Celje

Gornji grad in Slnarje pri Jelšah opozarja svoje člane, da se v viši 17. redna glavna skupščina združenja v četrtek dne 28. marca t. l. v veliki dvorani Narodnega doma v Celju, z dnevnim redom, ki je bil vsem članom dostavljen. Učelzba na skupščini je za vse člane obvezna. (—)

Borze

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirniški čeki nespremenjeno 14.70 - 14.90. Grški boni so se v Beogradu trgovali po 30.25, v Zagrebu pa je bilo popraševanje po 30.75. Nadalje je bil v Beogradu promet v bolgarskih klirniških čekih po 98. Tečaj na svobodnem trgu se nadalje ravna po tečaju 55 din za dolar. Na zagrebškem efektinem tržišču je bilo za Vojno škodo pri mirni tendenci popraševanje po 432 (v Beogradu je bil promet po 430.50 - 431). Tudi v ostalih državnih vrednotah ni bilo zaključkov in je prišlo do prometa le v delnicah šecerske Osiške po 175. Devize Ljubljana, Oficijalni tečaj: London 166 10 - 169.30, Pariz 93.85 - 96.15, New York 4425 - 4485, Curth 995 - 1005, Amsterdam 2350 - 2388, Bruselj 750 - 762.

Tečaj na svobodnem trgu: London 205 20 - 208.40, Pariz 116 - 118.30, New York 5480 - 5520, Curth 1228.18 - 1238.18, Amsterdam 2902.40 - 2940.40, Bruselj 926.28 - 938.28.

Curth, Beograd 10, Pariz 9.37, London 16.54, New York 446, Bruselj 75.75, Milan 22.5250, Amsterdam 236.85, Berlin 178.75, Stockholm 166.25, Oslo 101.30, København 86.1250, Sofija 5.50, Bud mpeata 79.50, Atene 3.30 Bukarešta 3.40.

Effekti Zagreb, Državne vrednote: Vojna škoda 432 den., 4% severne agrarne 30.50 den., 6% begluške 77.50 den., 6% dalm. agrarne 69 den., 6% sumske 65.50 den., 7% stabiliz. 95 den., 7% invest., 98 den., 7% Seligman 100 den., 7% Blair 90.50 den., 8% Blair 98 den.; delnice: Narodna banka (brez kupcna) 7500 den., Trboveljska 235 - 239, Gutman 50 den., Sečera-na Osljek 170 - 185 (175).

Beograd, Vojna škoda 431.50 - 433 (430.50 - 431), 4% agrarne 53 - 53.50, 4% severne agrarne 51 - 52, 6% begluške 77.25 - 77.50 (77.50), 6% dalm. agrarne 71.25 - 71.50 (71.50), 6% sumske 69.50 - 71, 7% stabiliz. 97.50 den., 7% invest. 100 den., (100), 7% Seligman 101 den., 7% Blair 91.50 den., 8% Blair 99 den., (100), Narodna banka (brez kupcna) 7600 den., PAB 191 - 193 (190 - 193).

Blagovna tržišča

Zito + Novošadska blagovna borza (15. t. m.). Tendencja nespremenjena. Pšenica: baška, okolica Novi Sad 202 - 204, sremska 199 - 201; slavonska 200 - 202; gornjebanatska 200 - 204; gornjebaška 200 - 202; baška ladja Tisa 206 - 208 (202); baška 165 - 167. Oveš: baški, sremski in slavonski 169 - 171. Jčmen: baški in sremski 64/65 kg 177.50 - 180. Koruza: baška pariteta Indija in pariteta Vršac 158 - 159. Moka: baška in banatska 0/0g 310 - 320; 2/2 290 - 300; 5/5 270 - 280; 3/6 250 - 260; 7/7 220 - 230; 8/8 142.50 - 147.50. Otrbi: baški in sremski 135 - 137.50; banatski 132.50 - 135. Fižol: sremski beli brez vreč 415 - 420.

RADIO

Sobota, 16. marca Ljubljana 7: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. - 7.15: Veseli zvoki (plošče). - 12: Plošče. - 12.30: Poročila, objave, napovedi. - 13.02: Plošče. - 14: Poročila. - 17: Otroška ura: Slovenske narodne pripovedke in pravljice (ga. M. Ukmar-Boljarjeva); potem kramlja z malčki gđ. Slavica Vencajzova. - 17.50: Pregled sporeda. - 18: Z delopust igraradijski orkester. - 18.40: Pogovori s poslušalci. - 19: Napovedi, poročila. - 19.20: Nač. ura: Pomen Kvaternikove ustave. - 19.40: Objave. - 20: Pregled zunanje politike (g. Fr. Teršeglav). - 20.30: Vesele in žalostne iz življenja Jake Smolake. - 22: Napovedi, poročila. - 22.15: Za vesel konec igraradijski orkester. Beograd 19.40: Narodna glasba. - 21: Komorni zbor in orkester. - 22: Lahka glasba. - Zagreb 17.15: Orkester. - 20: Zabaven spored. - 21: Operni prenos. - Sofija 18: Bolgarska glasba. - 18.30: Kwartet mandolin. - 19: Lahka godba. - 20.30: Mali orkester in plošče. - 22: Lahka godba in ples. - Praga 20.30: Kabaret. - 22.20: Lahka glasba. - 22.20: Plošče. - 22.30: Opereta. - Dunaj 18: Komorne skladbe. - 20.15: Zvočna igra. - 23: Nočni koncert. - Berlin 20.15: Vojaška godba. - 21: Pester spored. - 22.30: Melodija in ritem. - 24.10: Nočni koncert.

Naše gledališče

DRAMA Sobota, 16.: Asmodej. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Nedelja, 17.: Neopravičena ura. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 18.: Severna lisica. Premiera. Premierski abonma. Torek, 19.: Asmodej. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Sreda, 20.: Strahopetec. Red B. Franc Hercegov spada med najbolj znane madžarske pisatelje. Njegova tridejanska komedija »Severna lisica«, kaže očitnost in duhovitost francoskih komedij. Dejanje se razpletja v zakonskem trikotniku in je posebno zanimivo zaradi fino orisane psihološkega razpleta. Igrali bodo Mira Danilova, Kralj, Gregorin, Vida Juvanova in Drenovec. Režiser prof. Sest. OPERA Sobota, 16.: Adriana Lecouvreur. Premiera. Premierski abonma. Nedelja, 17. ob 15.: Nižava. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Frasquita. Izven. Gostovanje Zlate Gjunjenceve. Ponedeljek, 18.: Adriana Lecouvreur. Izven. Torek, 19. ob 15.: Pri belem konjčku. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Traviata. Izven. Gostovanje gospe Zlate Gjunjenceve, Josipa Goštica in Borisa Popova. Zlata Gjunjenceva, Josip Goštic in Boris Popov bodo gostovali v turek na praznik zvečer, v Verdijevi »Traviati«, za katere poslednjo, jubilejno petdeseto predstavo velik del občinstva ni mogel več dobiti vstopnic. Dirigent in režiser Niko Štrifot. SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE Začetek ob 20.15 Sobota, 16.: Ujez. (Udruženje jugoslov. emancipiranih žen). Poslednjič. Nedelja, 17.: Pekovska. Torek, 18.: Pekovska. MARIBORSKO GLEDALIŠČE Sobota, 16.: Gejska Premiera. Nedelja, 17. ob 15.: Neopravičena ura. Znižane cene. Ob 20.: Gejska.

u— Maša zadušnica po pokojnem g. Emeriku Beranu, profesorju v pokouju, bo v ponedeljek dne 18. t. m. ob pol 8. zjutraj v frančiškanski cerkvi. (—)
u— Zaključno predavanje v društvu Priavnik bo drevi ob 18. v zbornični dvorani univerze. Prost vstop za vsakogar. Predaval bo univ. prof. dr. Metod Dolenc: »Zapriganje na našem jugu nekdanj in zdaj«. Po predavanju sestane pri Mraku na Rimski cesti.
u— Predavanje Pedagoškega društva: drevi ob 6. v predavalnici M. neraloškega inštituta g. Miroslav Zor »Vzgojne onlike v skavtizmu«. Vstop prost.
u— Teden vzgojnih večerov za starše na drž. poskusni ljudski šoli za Bežigrad. Om. D. v. zaključek: prof. Rudolf Kobilica o temi »Vzgoja delavnosti in volje-temelji življenjske vzgoje«. Vs. starši bežigradske mladine vjudno vabjeni. Vstop prost.
u— K. o. JNS na Viču vabi članstvo na redno skupščino, ki bo drevi točno ob 20. v salonu gostilne pri Pirnatu na Glincah. Po poročilih činitejev, bodo poročali deleg. banovinske in sreske organizacije JNS in OJNS. Vsi člani naj se obnega zbora udeležijo v polnem številu.
u— Učiteljski kandidatje iz V. letnika se bodo poslovili od dijaškega življenja s Cankarjevo dramo »Jakob Ruda« drevi ob 20. Prireditve bo v telovadnici na učiteljski. Resjeva cesta. Prijatelji učiteljskega naraščaja vjudno vabjeni!
u— Društvo medicne nece sporoča cenjenim poštenim medicinskega plesa, da je primorano zaradi tehničnih ovir spremeniti program. Namesto zadnjega g. Ivana Francja bo iz prijetnosti sodeloval naš priznani baritonist g. Tone Petrovič.
u— Mestno zdravniško d. žurno službo bo opravljal v soboto ob 20. do ponedeljka do 8 dr. Franta Mis. Poljanska cesta 15/II, telefon 32-84

Iz Celja

u— Komemoracija za pokojnima narodnima dobrotnikoma gg. viadnim svetnikom Lilekom in učiteljem Franjom Krajncem, ki jo predvaja moška in ženska podružnica CMD v Celju, se bo pričela drevi ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Vabljeno je vse narodno občinstvo.
u— Blat. Franc Lesjak je zastupil Celje. Zvesti član Sokolskega društva Celjamatice. bivši društveni voditelj in podnačelnik ter mednarodni tekmovalac br. Franc Lesjak se je te dni poslovil od Celjanov in se preselil v Ljubljano, kjer je nastopil svoje novo službeno mesto. Ožji krog bratov telovadcev mu je v ponedeljek priredil poslovilni večer. Br. Lesjaku želimo na njegovi življenjski poti vsu srečo in zadovoljstvo!
u— Na ljudskem vseučilišču bo predaval v ponedeljek 18. t. m. ob 20. dr. Marij dr. Savnik iz Ljubljane o raku na maternici. Zanimivo predavanje bo spremljale skioptične slike.
u— Celjskemu pevskemu društvu je poklonila ga. Ema Lilekova. vdova po viadnem svetniku g. Em. I. Janu Lil ku. din 1000 Odbor se darovalki iskreno zahvaljuje za plemeniti dar in naklonjenost.
u— Sreski odbor društva R. ečega kraja v Celju javlja vsem, ki so se prijaviili za samarijanski tečaj, da bo v turek ob 9. sestane za določitev predavanj. Pri čemer zanesljivo v predavalnici v Zdravstvenem domu v Grosčrčevci ulici.
u— Vežba kol in Češke besede za Slovanski večer danes odpade zaradi komemoracije za pokojnima gg. Lilekom in Krajncem. Prihodnja vežba bo v turek, na Jožefovo ob 20. v telovadnici Sokola Celjamatice.
u— Restavracije »Branibor« na Kralja Petra cest. Kmetij. Na družba še ni kupila, pač pa so zavedna gojanja v teku. Tolklo v pojasnilo k našemu včerajšnjemu poročilu.
u— Vlom v pisarno. V pisarno trgovca g. Ivana Goloba lastnika trvdke »Jugopromet« na Krekovi cesti, je vlomil neznanec in odnesel 4.800 din vreden. nov. rjav pisalni stroj znamke »Turpedo«. Policija je vlomilcu na sledu.
u— Čigave so krave? V sredo so v Celju prijeli kravo, ki se je bila od nekod zatekla v mesto in se sprehajala po mestnih ulicah. Isteza dne se je zatekla druga krava na dvorišče pekarnice gosp. Pobca na Ostrožnem, tretja krava na k nekemu posestniku na Babnem. Lastnik krav naj se zglesi na policiji.
u— Zdravniško d. žurno službo za člane OUZD bo imel jutri zdravnik dr. Josip Ceri na Prešernovi ulici, na Jožefovo 19. t. m. pa zdravnik dr. Drago Hočevar v Kočencevi ulici. Dežurni zdravnik nudi pomoč samo v neodločljivih primerih, kadar je pristojni zdravnik OUZD odsoten.

Iz Maribora

u— Koncert APZ drevi ob 20.15 v dvorani Sokola (Union) pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije. Akademski pevski zbor se pripelje iz Ljubljane danes popoldne z brzovalkom. Meščani, napolnite našemu APZ-u dvorano do zadnjega prostora! Kdo se spomni lanskega veličastnega razpoloženja! Nabavite si programne zvezke s sporedom ter uvodnikom, ki ga je napisal dirigent France Marolt pod naslovom: »Slike in življenjske črtice skladateljev«. Na sporedu so dela Volariča, Kocijančiča, Lehana, Gerbiča, Pirnata, Svetka, Sachsa in Michla. — Prosimo ne kadite med odmorom v stranskih prostorih Blagajna bo zvečer v dvorani.

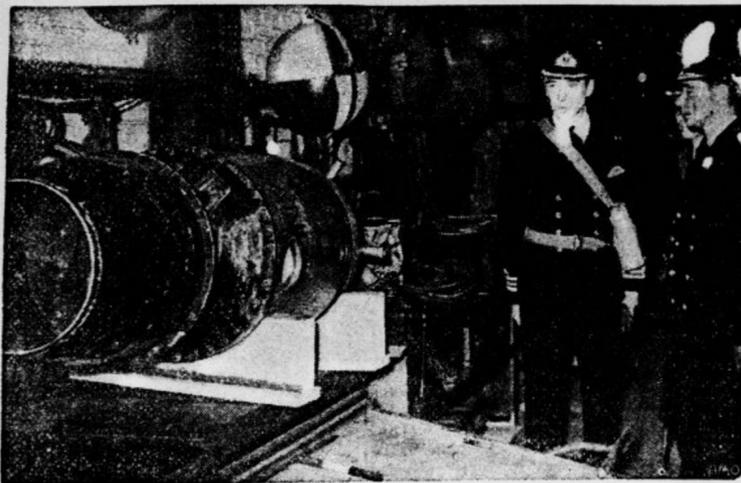
zastopnika Oblastnega odbora JS g. Pirca in društvene zastopnike gg. Mohorja, Pilaja, M. Kralja in Povodnika. Klenu poročila o marljivem celovanju so podali poleg podpredsednika prof. Sile tajnik prof. Bizjak, blagajnik S. Rode in rav. Dolenc za nadzorni odbor. Članov je 538, na letovanje v bakarski dom je bilo poslanih 14 siromašnih otrok, dopisov je bilo 4000. Pri volitvah so bili izvoljeni polkovnik Kiler predsednik, rav. Ivančič in prof. Sile podpredsednika prof. Bizjak tajnik, S. Rode blagajnik. Odborniki: dr. Turato, dr. Tomšič, Spanger, Kacetan Canjevac, Povodnik, Kus, Klemenčič, Pinter, Brandtner in R. hter. Z občnega zbora je bila posnana vdanostna brzovalka kraljevskemu domu.
u— Odklivanje. Z redom sv. Save četrte stopnje sta bili odlikovan: zaslužna kulturna in narodna delavka mešansko-šolska nastavnica ga. Jela Levstikova in ravnateljica II. deklasice mešanske šole ga. Irma Seligova
u— SNEG, dež, grom, b. isk solnce. Včeraj je prevladovala v vremenskem stanju pravcava aprilčina. Snežilo je pončilo, potem se je vlija ploha, vmes je grmelo in bliskalo, dop pa je že prodralo skozi oblake solnce. Padavin je bilo za 16 mm. Včerajšnja jutrnja najnižja temperatura je bila -0,1 st. C nad ničlo.
u— Iz starokatoliške cerkve. V velikem tednu bodo službe božje in obredi po sledečem redu: Na Jožefovo ne bo v Mariboru službe božje, ker bo v Ptuj ob 10. v Narodnem domu. Vsi udeleženci imajo priliko opraviti spoved in obhajilo. Na veliki četrtek bo ob 18.30 slovesna služba božja v proslavo spomina postavitve Rešnjega telasa, združena s spovedjo in skupnim obhajilom. Udeleženci naj so teži ob 12.30 dalje, ako niso bolehlavi. Na veliki petek začetek sv. obredov ob 8. Na veliko soboto zvečer bo ob 18. in pol proslava Gospodovega vstajenja nakar bo blagoslov jestvin. Na velikonočno nedeljo in ponedeljek bo obraktar ob devetih slovesna služba s pridigo.
u— Drevi premiera. V Narodnem gledališču bo drevi premiera znane angleške opere »Gejska«. Jutri popoldne ob znanih cenah »Neopravičena ura«, jutri zvečer »Gejska«.

Iz življenja na deželi

Ribnca. Zvočni kino bo predvajal drevi in jutri ob 15.15 in 20. uri film »Na dnus. Vsebinska je po znanem romanu Maksima Gorkega. Za dodatek Foxov zvočni tednik. Dolenji Logatec. Zvočni kino Sokol ob predvajal drevi ob 20. in jutri ob 15. in 20. uri prekrasni film »Divne lazi Nine Petrovne«. Prihodnji spored bo na praznik v turek 19. t. m. »Deklica iz Trstac. Poslednje sokolske kino! (—)
SEVNICA. Zvočni kino bo predvajal danes in jutri film »Aixa. hči pustinja«. (—)
JESENICE. Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri ob 20. (v nedeljo tudi ob 15. uri) krasen vellefilm »Greh mladosti« s Pollo Negri v glavni vlogi. Med dodatki tudi zvočni tednik, dalje tednik o pogrebu Ljube Davidoviča ter risana šala »Pomak«. — Za sv. Jožefa sledi krasen češki film »Velika skučnjača«. (—)
LJUTOMER. Zvočni kino Sokolski dom bo predvajal danes ob 20. jutri ob 16. in ob 20. film »Trije ubogi bratje«. Dodatek Foxov zvočni tednik. Za Veliko nedeljo bo kino predvajal krasni operetni film »Pesem zlatega zapada« z Jeanetto Mac Donaldovo v glavni vlogi. (—)
Iz Zagerja
z— Zagerje ob Savi! V nedeljo ob 6. zvečer gostuje v Zadrudnem domu na Lokah Mrakovo gledališče iz Ljubljane. Gostje uprizore trazedijo »Stari Rimljan«, ki je v Ljubljani. Mariboru in drugod žela nenavadno velik uspeh.
Iz Ptuja
j— Društvo »Šola in doma« vjudno vabi starše in njihove namestnike na roditeljski sestanek, ki bo v nedeljo 17. t. m. po šolski sv. maši v gimnazijski risalnici. Predaval bo g. prof. Kos, nato bodo gg. profesorji dajali informacije o učencih.
j— Starokatoliška služba božja bo v turek 19. t. m. s spovedjo in sv. obhajilom ob 10. uri v dvorani Narodnega doma.
j— Občni zbor krajevne Protituberkulozne lige bo to nedeljo ob 10. v sejni dvorani mestnega poglavarstva z običajnim dnevnim redom.
j— Zvočni kino bo predvajal danes ob 20. uri in jutri ob pol 16. pol 19 in pol 21. Ijubavno vohuski film iz zadnje svetovne vojne med Avstrijo in Rusijo z naslovom »Hotel Imperiale«. Sodeluje zbor donskih Kozakov. Za dodatek filmski žurnal.

KLOBUKI
v najnovejših barvah in oblikah
BOGATAJ
Ljubljana, Stari trg 14.
Maribor — Gosposka 3.
Radovljica — mesto.
Nizke cene. Strokovna postrežba.
Pred nakupom si ogledite izložbe

Kralj ogleduje magnetično mino

Angleški kralj Jurij VI. ogleduje nemške magnetične mine, proti katerim so iznašli angleški inženirji učinkovita protisredstva

Ne živimo samo od kruha

Individualno in kolektivno mišljenje v današnjih časih

V zadnjih dneh je videti na Francoskem lepake, ki govore o potrebi pravega mišljenja. Cudili bi se lahko, da so v domovini kakšnega Montaigna, Pascala in Bergsona, kakšnega Voltaira in Pasteurja takšne spodbude potrebne. Francozi so imeli v vseh časih pomembno število plemenitih mislecev in gojitev duha spada med njihove narodne značilnosti. Toda poedine dobe razmahu edine človeške posebne pravice, mišljenja, niso bile niti tam ugodne in ne smemo se motiti, da živimo baš danes v precej toni dobi. »Mož na cesti« tudi na Francozem ne more iz mučnih vsakdanjih skrbi, iz neštetihi negotovosti vojne in teza ne more spremeniti nobena še tako velika tradicija miselne tehnike in esprita.

Omenjeni lepaki so popolnoma nepolitični. Nobena beseda se ne nanaša na vojno, čeprav jih je rodila baš vojna doba. Pravijo enostavno: »Mislite pravilno, mislite dobrohotno, ne mislite nikoli negativno, temveč vedno pozitivno, strdljivo, ne odklanjajoče in razdirajoče, bodite optimistični in ne pesimistični! Enako privlačuje enako, varujte se neizogibnih reakcij, kakor človek misli, tako si postelje!«

Vse to ni novo, a je pravilno in dobro je, da se mož iz množice na to opozori. Abel Hermant opozarja že leta v svojih tedenskih člankih v »Tempsu« na malo upošteevane nevarnosti, ki pretijo duhu in zdravemu mišljenju: zanemarjanje umetnosti in jezika, lov za novimi in notranje praznimi besednimi tvorbami ter gesli. Nepravilne stavkovne tvorbe ali gladki snobizmi so po njegovem zavratni možganski strupi. Ne živimo samo od kruha, ne samo od živeža, ne od denarja, temveč živimo tako, kakor o teh stvareh, o lasti in nedostajanju mislimo.

Misel smatramo običajno samo za funkcijo možganov, kar je pa po sedanjem stanju znanosti preveč preprosto naziranje. Možgani so v zvezi z vsemi drugimi organi. Mož z nedostatnim žolčem, ščitno

žlezo ali vranico misli drugače, nego mož z zdravimi organi. Tako lahko urdimo, da se pravilno mišljenje ne da kar tako vsugerirati. Odvisno je od splošno zdravstvenega stanja. Po drugi strani zopet vemo, da hitri, ostroumni in globoki misleci niso vedno razpoložali s popolnim zdravjem. Avgust, Frančišek Asiški, Voltaire, Napoleon in Nietzsche niso bili v svojem življenju nikoli popolnoma zdravi. O Henriju Bergsonu trdimo lahko isto in Roosevelt, delujoči mislec, tudi ni zdrav. Toda iz tega ne smemo sklepati da mora biti človek bolan, če hoče pravilno misliti.

V zapadnih državah je celo v tem času vojnih omejitev premisslivanje ne samo dovoljeno, temveč ga tudi pospešujejo. V državah diktature je mišljenje kolektivno zvarjeno. To je zofovo velika nevarnost za te dežele in za bodoči svetovni mir. Kajti misliti je mogoče vedno samo individualno, s lastnimi stanicami in čm se misli pod prettno kazni izenačujejo in so usmerjajo, izgube svoje pravo bistvo.

Od sužnja do dobitnika človeštva

Skromnost zaslužnega zamorskega kemika

Pred kratkim je praznoval dr. George Washington Carver 50-letnico odkar je svoje sile in svoje znanje posvetil človeštvu. Dr. Carver je znameniti zamorski kemik. Tudi svoje zasebno imetje, ki znaša 33.000 dolarjev, je posvetil sedaj nemaru svojega življenjskega dela. Denar bo rabil za ustanovo, ki bo delo raziskovalnemu delu v prid.

Odlični učeniak je z zemeljskimi oreški izvršil prave čudeže. Našel je nič manj nego 300 različnih načinov za uporabo tega sadeža in je iz njega pripravil mleko, smetano, sir in dišave. Že zgodaj se je posvetil poljedelski kemiji, da bi pomagal ameriškiemu juru, ki je živel v stiski, ter mu omogočil nove možnosti za dohodek. Po zemeljskih oreških se je začel zanimati sladki krompir, iz katerega je pridobil valjaplo, škrob, sirup, razna lahka prebavljiva živila in neki posnetek kokosovega oreha. Končno se je začel baviti z navadno ilovico svoje domovine Alabame in je iz nje izdelal praške za obraz, barve, pigmente in lužila. S pomočjo ilovnatih barv je slikal slike, ki so doživljale mednarodna priznanja in so ga napravile za člana londonske akademije umetnosti.

Carverjeva življenjska pot nikakor ni bila lahka. Rodil se je l. 1864 kot sin ubogih sužnjev in se je moral težko boriti, da si imetnik dolge vrste akademskih naslovov in je bil prvi zamorec, ki je za izredna znanstvena dela prejel koloino Theodorja Roosevelta. To je bilo l. 1939. Vse te počastitve so imele pri Carverju nasproten uspeh, nego je običajen.

Ostal je plah in izredno skromen človek

Sprevodnice cestne železnice na Dunaju

Na Dunaju je na poedinih progah cestne železnice zaposlenih v vlogi sprevodnic že nad 300 žensk, okoli 200 pa se jih za to službo vadi, 50 izmed sprevodnic je že med svetovno vojno opravljalo to službo. Večina nastavljenk je bila prej zaposlena v gospodinjstvu. Poiskale so si dela in kruha, ko so njih možje odšli k vojakom.

Inserirajte v „JUTRO“

480 romarjev izginilo v puščavi

Letala, odelki jezdecev na velblodih in kolone avtomobilov iščejo po puščavi skoraj okrog 480 romarjev, ki so se pred mesecem dni napotili v Meko. Ker ni bilo o tej karavani dolgo nobene vesti, so se vznemirili in so jo začeli iskati. 20 romarjev so nedaleč od mesta Palmire našli na noj mrtve od gladi in izčrpanosti. Povedali so, da je karavana izgubila pot in je tavalna po puščavi, dokler niso vsi velblodi poginili. V skupinah so skušali potem peš prodrati do kakšnih naselbin. Za 480 romarji ni nobenega sledu.

Smrt v avtomatični blagajni

Strašna kazen je zadela v New Yorku nekega nezvestega bančnega blagajnika. Mož si je preskrbel ključ za novo blagajno in jo je hotel ponoči izprazniti. Uspelo mu je, da je napravo odprl, ni pa vedel, da ima ta mehanizem, ki ji oklopna vrata čez eno minuto avtomatično in z veliko silo zapre. Naslednje jutro so našli moža stisnjenega med vrati. Bil je že davno mrtev. Vrata so mu bila strla prsni koš.

Če še ne veš, zdaj izveš:

da je po soglasni sodbi italijanskih listov Vzhodno morje postalo »rusko morje«, Rusija pa je obnovila predvojno carstvo v »rdeči podobici«;

da je finski olimpijski odbor imel takoj po sklenitvi sovjetsko-finskega mira sestanek, na katerem je ugotovil, da niso bile olimpijske igre v Helsinkih nikoli odpovedane, da so pa za to stvar potrebne ogromne vsote denarja, ki ga bo Finska v prvi vrsti potrebovala za obnovu porušenih krajev;

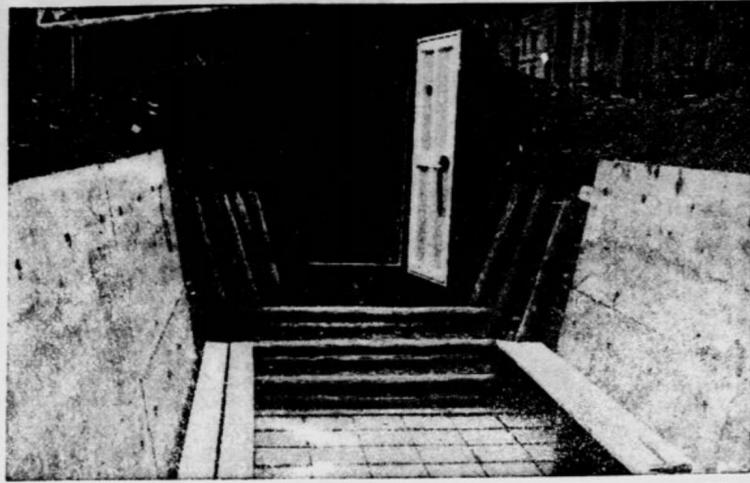
da je prisel nemški gospodarski strokovnjak dr. Schacht te dni v posebnem poslanstvu v Stockholm;

da bodo imeli letos 28. maja v češkomoravskem protektoratu ljudsko štetje;

da je prošl. dni na sofski univerzi imela nastopno predavanje prva bolgarska univerzitetna profesorica dr. Elizabeta Karamitrova, ki bo predavala fiziko in meteorologijo;

da mora odstopeni Finska na podlagi pogodbe s Sovjetsko unijo slednji približno desetino svojega dosežanega ozemlja; da divja na Angleškem trenutno val influence, zelo porosti pa so tudi primeri koz;

Švica se nepretrgoma pripravlja

Eno izmed najnovjših zaklonišč za civilno prebivalstvo v Curihu

Konec Potemkinove kariere

Iz življenja bivšega glavnega pomočnika sovjetskega zunanjega komisarja

Nedavna odslopitev namestnika ljudske poverjenika za zunanje zadeve v Sovjetski uniji Potemkina oziroma njegova premostitev v malo važen resor poverjenišva za ljudsko izobrazbo, je zbudila mnogo pozornosti. Splošno so jo razlagali kot znak neke nove sape, ki se uveljavlja v Stalinovi diplomaciji, in tako je tudi bilo.

Vladimir Potemkin je potomec stare ruske plemenitaške rodbine iz stranske veje tistega znamenitega Grigorija Potemkina, ki je izumil »Potemkinove vase«, s katerimi je svoji visoki pokroviteljici carici Katarini, puste stepe vsaj na videz predstavljal kot cvetoča, obljudena ozenlja. Rodbina, iz katere izvira diplomat Potemkin, je bila že davno ubožužala in se je otnaša kakor mnoge ubožane plemenitaške rodbine pod carskim režimom liberalistično. Vladimir Potemkin si je izbral kariero, ki mu je omogočala državno službo, pri kateri pa se je lahko izogibal službi v politični upravi. Postal je filolog in pedagog, profesor francoščine in ob priliki tudi zgodovine na državnih gimnazijih.

Kot mlad učitelj je stopil v zvezo z ilegalno stranko boljševikov. Tu se je pokazal njegov diplomatski talent. Zveza je bila tako močna, da jo je mogel po revoluciji dobro izkoristiti. Bila pa je ob enem tudi dovolj šibka, da ni imela nobenih sporov s caristično policijo. V času revolucije se je lahko mirno priključil novemu režimu. Po državljanski vojni so zbirali inteligentne člane stranke, ki so obvladovali jezike in so imeli obsežno izobrazbo, da so sovjetsko vladno lahko zastopali v tujini. Takrat so se potrebovali takšnih ljudi, da lahko s finimi kretnjami parketa va-

jenih diplomatov v evropskih salonih zakrivali brutalno resničnost boljševišva doma.

Potemkin je postal veleposlanik v Parizu in Londonu. Svojo nalogo je znal opravljati dobro, kajti bil je spreten govornik, povedati zna mnogo in lepo, pri tem pa se zna izogniti nevarnim področjem. A bil je tudi previden napram domu. Ničče ga ni mogel nikoli obtožiti opozicionalnih razpoloženj, ki bi ga vrgla kakor mnoge njegove tovariše. Znal je v primernem trenutku pritrjevati in v primernem trenutku upreti se, kakor so pač velevale razmere. Tako je rasel njegov ugled in tako so o njem govorili tudi že kot o bodočem vodji zunanjega komisariata.

To bi se bilo lahko zgodilo, ko je padel Litvinov in ko je bil Potemkin prvi namestnik poverjenika za zunanje zadeve. Toda med tem se je bil v Moskvi izvršil preobrat. Tam niso več polagali važnosti na fine diplomatske kretnje. Vodje sovjetske države so dobro vedeli, da se svet ne bo dal več varati po diplomatskih gestah, ko ga bodo postavili s surovimi, očitnimi napadi, z napadi, kakršni je bil tisti na Finsko, pred izvršena dejstva. Po padcu Litvinova so prišli v zunanji komisariat ljudje, ki ne polagajo nobenih važnosti na manire, kakor je ne polaga Stalin, in ki jim je bilo meščansko nastopanje stare sovjetske diplomacije vedno zoprno. Tako je postal Potemkin navzlic vsej svoji prilagodljivosti mož, ki ni bil več v skladu s svojo okolico. Prestavili so ga v resor, ki ima med vsemi vladnimi resori najbolj omejeno območje in najmanjši politični vpliv.

Konj aretiral tatu

Žival je prišla uzmoviča z zobmi za ovratnik

Na ulici Nazionale v Rimu je bila te dni pozornost množice obrnjena na vojaško godbo, ki je korakala mimo. Nekei možak je to izkoristil, da je segel po tujem kolesu, ki je stalo samo pred nekim vhodom. Imel je pa smolo, kajti v istem trenutku, ko se je hotel povzpeti nanj, je stopil na ulico lastnik kolesa in stekel s kričanjem za njim.

Tatu se je tedaj videlo bolje, da zavrže kolo in steče peš dalje. Ko pa je prišel na voznišče, je privozila neka kočija in lahko si mislimo tatovo grozo, ko je konj z glasnim rezgetom pokazal svoje zobe ter ga prijel z njimi za ovratnik. Tat se je otepal na svo moč, toda konj ga ni izpustil, dokler ni prihitel stražnik in prevzel tatu v svoje varstvo.

Množica se je smejala in je z zanimanjem poslušala razlago, ki jo je dal stari kočijaž k temu dogodku: Svojo žival je kupil pred časom na neki javni dražbi cirkuških živali. Konj je nastopal dolgo časa z nekim prtilikavcem, katerega je ob koncu točke vedno prijel z zobmi za ovratnik

London brez mačk

V vsem Londonu ni baje nobenih mačk več. Uradni krogi menijo, da so na delu organizirane tatinske tolpe, ki mačke pod zaščitnim plaščem zatemnitve lovijo, ubijajo in prodajajo potem njihove prebarvane in predelane kože kot krzno. Ker je uvoz tujega krzna majhen, so cene za mačke kože dobre.

Obisk na bojišču

Angleški vojni minister Oliver Stanley in general Gort na zapadnem bojišču

V deželi brez gospodarja

Angleška patrolja na zapadnem bojišču

MICHEL ZÉVACO:

64

XXVIII

Leonorin zaročencec

Don Juan ROMAN.

Loraydan je odkimal, da nikar, nato pa stekel k svojemu konju, skočil nanj in kakor iz uma dirjal proti Louvru. Bled je bil in obraz se mu je pačil od besnosti. Udarec, ki ga je bil zadel, se mu je zdel tolikanj strahovit, da ni mislil na nič drugega, niti na Beranžerko ne. Namestnik je mrtev! Kdo ve, ali ni bilo z njim vred tudi konec Loraydanove sreče! Mar niso bile vse njegovi častihlepne in oblastiželjne sanje zgrajene na tem, da bo Sancho de Ulloa podprl željo francoskega kralja? K temu ga je bil pripravil on, Amauri; in zdaj je bil namestnik mrtev in ni mogel več vplivati na odločitev Karla V.! Loraydan se ni mogel več sklicevati na to krepko, nepričakovano pomoč!

»Usoda!« je rohnol sam pri sebi. »Prekleta, nevoščljiva usoda! Kaj naj zdaj storim?... In kdo ve, ali ne bo prevejani kralj celo mislil, da sem lagal, ko sem mu obljubljal Ulloovo podporo? Kaj je bilo temu Špancu treba, da se je dal prav snoči ubiti? Ali ni mogel počakati do drevi! Ne! Moral je pozor, pozor, prekleta svojati!«

Krič in grožnje so se razlegale za njim, ko so mu ljudje preplašeni bežali s poti. Dve ženski in enega otroka je podrl na poti v Louvre, ne da bi se bil blagovolil zmeniti za to.

Uro kasneje je krdelce jezdecev pekotalo skozi Pariz proti Templu: bila sta cesar Karel V. in kralj Franc s petnajstoricno plemičev, med katerimi je bil tudi grof de Loraydan. Ljudstvo je vriskaje pozdravljalo vladarja, ponosno in ganjeno nad tem, da se tako preprosto kažeta njegovi radovednosti. Morda je bil Pariz kralju in cesarju za ta pogled hvaležnejši kakor za ves večerajšnji blišč. Tako prihaja slučaj gospodarjem sveta na pomoč ter jim vsiljuje priljubljenost, ki se drugače zaman potezajo zanjo.

Krdelo se je ustavilo pred Arronškim dvorcem, v katerega so krenili samo Karel V., Franc I. in Loraydan. Loraydan je stekel naprej, da obvesti prebivalce dvorca. Začulo se je klicanje in beganje, in že so prihitali služabniki ter se v dvojni vrsti razpostavili po stopnicah.

Ko sta veličanstvi dospeli do znojža stopnic, je stopila iz dvorca Leonora.

Bila je v žalni, beli in črni obleki ter pokrita s sirotnim pajčolanom; strašna noč, ki je bila za njo, ji je bila pobelila lica in njene oči so pričale o solzah, ki jih je bila prelila. Kako ganljiva in mila je bila v svoji dostojanstveni boli in spoštljivi prijaznosti do visokih gestov!

Francu I se je nehote iztrgal zavzet v klic Karel V se je naglo vzpel po stopnicah obel namestnikovo hčer, ko se je baš priklanjala, ter jo očetovsko poljubil na čelo.

»Moja žalost ni manjša od vaše, Leonora de

Ulloa,« je rekel z odkritosrčno presunjenim glasom. »Vi ste izgubili nežnega, ljubečega očeta, jaz pa zvestega služabnika, najtrdnjšo oporo prestola, najhrabřejšega v boju, najpreudarnejšega poslanika, najodkriteljšega svetovalca in nenadomestljivega prijatelja, da ne rečem: ljubljenega brata.«

Leonora je z ljubkim dostojanstvom sprejela ta visoki dokaz cesarske naklonjenosti; bilo je, kakor da bi stala vladarica pred vladarjem. A tedaj je pristopil Franc I., ki se ji je s pravo valoiško udvorljivostjo priklonil, ji poljubil roko in dejal: »Dovolite, gospodična, da se drznem primerjati svojo bol z boljo njegovega cesarskega veličanstva. Tudi jaz lahko rečem, da je v osebi namestnika de Ulloa francoski kralj izgubil zvestega in vrnega prijatelja...«

»Videti ga hočem!« je mahoma vzkliknil Karel V.

»Sire,« je rekla Leonora in se globoko priklonila, »hiša mojega očeta vam je odprta...«

S krepkimi, skladnimi koraki je krenila naprej ter odvedla goste v častno dvorano...

Sama je odprla vrata na stežaj. Nato je stopila proti mrtvaškemu odru, ki je stal sredi dvorane.

»Oče,« je izgovorila, »vaša hči Leonora si steže v vaše čast da vam sem naznaniti obisk njegovega cesarskega veličanstva in njegovega veličanstva kralja francoskega...«

Ta napoved je bila tako nepričakovana in tako pretresljiv dokaz hvaležnosti za sožalje obeh vladarjev, da sta Karel V. in Franc I. oba hkratu nehote sklonila glavo.

Mrtvaški oder je bil preprosta vojaška postelja, pregrnjna z belo svilo, ki je krog in krog v gubah padala na preprogo.

Na tej postelji je ležal don Sancho de Ulloa v svoji obleki iz črnega žameta, z glavo na svileni blazini in s sklenjenimi rokami. Bela prepaska mu je ovijala vrat in skrivala zevajočo rano. Obraz in roke so bile kakor iz voska, oči zaprte; Črte obličja so imele tisti čudni, kamenito pokojni izraz, ki se razlije po slehernem človeškem licu, kadar v srcu na vekomaj ugasnejo vse strasti...

Stiri visoke sveče so obsevale truplo in nad zglavjem postelje je stal srebrni križ...

Franc I., ki je pokropil rajnika, se je za tri korake umaknil in pri tem zadel ob nekoga, ki se jel z neštetihi prikloni molče opravičevati. Bil je Amauri de Loraydan. Kralj ga je prijel za komolec ter z očmi pokazal na truplo:

»Ta mi ne bo pripomogel do vojvodine milanške!« je zamrmral.

»Sire!« je zajecjal Loraydan.

»Molči! Delo, ki si ga začel pri namestniku, moraš zdaj dokončati pri cesarju. Skušaj se mu prikupiti. To je pogoj za plačilo, ki sem ti ga obljubil!«

Loraydan je od radosti vzdrltel...

Kralj torej ni dvomil o tem, da je bil pregovoril namestnika. Zaupal je v njegovo spretnost. Treba si je bilo torej le še pridobiti zaupanje cesarja Karla, pa bo njegova sreča zagotovljena...

ANEKDOTA

Cesar Avgust je vprašal nekoga nekega tujca, ki mu je bil izredno podoben: »Ali je bila tvoja mati kdaj v Rimu?« »Ne, nikoli, pač pa moj oče pogostoma,« je odvrnil tujec.

VSAK DAN ENA

Pri zobarju

»Nu, in zdaj vam bom dal majhno injekcijo, ki vas bo prislila, da se boste smejali!«

»Nikarte, g. doktor, saj veste, da še vedno žalujem!«

(»Politikenc«)

Pomen rusko-sovjetskih gospodarstvenikov

Velika pričakovanja nemških gospodarstvenikov Nekaj podrobnosti o zadnji gospodarski pogodbi

Berlin, v začetku marca. Berlinski merodajni gospodarski in politični krogi še vedno razpravljajo o možnosti čim večje poglobitve trgovskih odnosov med Nemčijo in Sovjetsko unijo, v kateri gledajo rešitelja iz vseh težav, ki so zvezane z angleško-francosko blokado. Sovjetska unija, ki je bila še pred dobrim letom v očeh povprečnega nemškega narodnega socialista izvir vseh nesreč, postaja počasi idol nemškega prebivalstva. Vse se nadeja, da bo Nemčija strela s sebe težko moro blokade s pomočjo sovjetov. Po berlinskih lokalnih se povsod čujejo razgovori o tem, ali bo že letošnje leto dosegla trgovina s sovjeti svoj višek, kakor je predviden v novi pogodbi. Nekateri pravijo, da bo drugi sozpet skeptiki in opozarjajo na prometne težave, ki vladajo tako v Sovjetski uniji kakor v sami Nemčiji. Vse, kakor pa je mogoče čuti iz poučenih krogov napovedi da bo v teku letošnjega leta zamenjanega med obema državama za kak milijardo in pol mark blaga, to je za več ko 20 milijard dinarjev.

Nemški krogi opozarjajo na to, da je bila Nemčija skozi mnoga desetletja že pred vojno največji in najboljši kupec ruskih proizvodov. Tako je prevzemala pred izbruhom svetovne vojne skoraj nad tretjino ruskega izvoza in obenem krila skoraj polovico ruskega uvoza. Po svetovni vojni je stopila Nemčija zopet med največje trgovske partnerice Sovjetske unije ter zavzemala nad tretjino vsega njenega uvoza. V letih 1931 do 1933 pa je znašal nemški izvoz v Sovjetsko unijo 40 odstotkov vsega sovjetskega uvoza.

Nemčija se predvsem nadeja, da se ji bo posrečilo odslužiti uvažati iz Sovjetske unije velike količine rud vseh vrst, posebno pa mangana, dalje nate, bombaža, volne, lanu, kož, kožuhovaln, žita, fosfatov, lesa itd. V zameno za to robo misli dobavljati Nemčija sovjetom predvsem svoje industrijske izdelke.

Pariški »Temps« obnavlja zanimive informacije o nedavnem sklenjenem nemško-ruskem gospodarskem dogovoru, o katerem doslej še niso bile objavljene podrobnosti.

Informacije izhajajo baje od enega izmed članov nemške gospodarske delegacije, ki se je o tem pozajal z rusko vlado že v septembru lanskega leta in je potem ostal v Moskvi vse doslej.

Rusko-nemški gospodarski dogovor se po teh informacijah deli na naslednja poglavja: promet, finančna tehnika, produkcijska tehnika, obseg trgovinske izmenjave in trajanje dogovora.

V pogledu prometa je bilo dogovorjeno, da bo v glavnem vsmerjen preko Stalinskega kanala, ki spoja Severno ledeno morje z Leningradom. Na potokot Koll je precej surovin, ki so Nemčiji potrebne. Ker pa je ta kanal pozimi zamrznjen, prihaja kot druga prometna žila v poštve Volga kot zveza med Kaspijskim in Baltičkim morjem. Prevozi po tej poti trajajo pet do šest tednov. Na tretjem mestu pa prihajajo v poštve železnice. Manjšera pomena je kanal ob Bugu. Prav tako tudi Dunav.

V pogledu finančne tehnike je bilo dogovorjeno, da se nemški nakupi surovin v Rusiji obračunavajo v markah in vpisujejo kot sovjetski kredit v Berlinu. V mehan teza kredita lahko Rusija nabavi v Nemčiji industrijske proizvode. Cene niso določene po svetovnih tržiščih, ker nimajo zaradi vojne za Nemčijo nobenega pomena več. V bistvu gre torej za kliring posebne vrste.

V pogledu tehnike proizvodnje se določa, da Nemčija nima namena poslati v Rusijo specializiranih inženierjev, ker so baje sovjetski inženierji dovolj sposobni, medtem ko so ameriški inženierji že zapustili Rusijo. Nemški inženierji bi prišli v poštve le v nekaterih posameznih primerih in za prehodno dobo.

V pogledu obsega trgovinske izmenjave so informacije najbolj niče. Uradnike nemškega zunanjega ministrstva so spremljali v Rusijo nemški trgovci, ki so sklenili takoj konkretne kupčije. Tako se med drugim navaja nakup 600.000 zavojev bombaža ter 1.000.000 evrov petroleja na leto. Ker bi na Rusijo mogla zavišati proizvodnjo vseh svojih surovin, so dane možnosti za povečanje nemške nakupe. Izvajanje novih dogovorov ne bo seveda odvisno od nadaljnjega razvoja nemško-sovjetskih političnih odnosov.

dve za mizo v vseučiliški knjižnici in v zame v roke spise pokojnega Wendla o naši domovini in našem narodu, posebej še o Slovincih in Sloveniji. Potem bo morda tudi on spoznal, da bi bilo težko dobiti tuja, ki bi pisal o nas toliko, tako objektivno in s tolikimi simpatijami kakor ravn Herman Wendel. Morda bo potem kot dobro vzgojen in resnicoljuben katoliški mladenič popravil v prihodnji številki »Straže« viharju krivico, ki jo je storil, ko je pisal o stvareh, ki jih ni poznal ali pa bil o njih enostransko poučen.

Subotička manifestacija preložena v Osijek

Beograjsko »Vreme« poroča, da je sklenilo vodstvo Hrvatov Bunjevcev sklicati manifestacijski zbor Bunjevcev iz Bačke in Baranje v Osijeku, torej na ozemlju banovine Hrvatske Zbor v Osijeku naj bi nadomestil manifestacijski shod v Subotici, ki bi moral biti prošle nedelje, a je bil v zadnjem hipu preklican obenem s srbskim manifestacijskim shodom, ki je bil sklican za isti čas tudi v Subotici.

Nezdrava polemika

»Hrvatski dnevnik« znova svari v uvodniku srbske skrajneže, naj že prenehajo z večnimi napadi na sporazum, in med drugim pravi:

»Hrvati mirno gledamo na to hujskanje, ker vemo, da je ni sile, ki bi lahko preprečila izpolnitev vseh naših narodnih težnj. Skrb pa nas, če ga motrimo z obče državne stališča in posebej še z gledišča srbskih interesov. Mi resno dvomimo, da bi nadaljevanje sedanje protihrvatske gonje moglo koristiti državnim zajednici in srbskemu narodu. Ta gonja lahko vzbudi med nami Hrvati prej ali slej dvom v možnost sodelovanja s srbskim narodom. Dovolj je že bilo prilike spoznati, kam lahko pripelje tako nezaupanje Hrvati so pokazali dobro voljo. Ako se ta dobra volja ne bo v poštve jemala, potem Hrvati ne bodo odgovorni za posledice.«

Mi smo že v svojem nedeljskem uvodniku dejali, da nas resno skrbi ton pisanja v gotovem delu srbskega in hrvatskega tiska. Kot jugoslovenski nacionalisti, ki so jim interesi države in naroda nad vse, želimo samo to da bi v tej polemiki zavladalo končno duh razsodnosti in pomirljivosti ter bratskega razumevanja.

Angleški pogledi na Balkan

Angleški poslanci in bivši kolonialni minister Amery, vodja desnega krila konservativcev, je imel pred dnevi v družbi za proučevanje bližnjega in srednjega vzhoda predavanje o Balkanu, v katerem je postavil naslednje ugotovitve:

1. Navzlic velikim težavam in nespornostim se položaj na Balkanu stalno boljša ter se celo približuje točki ko bo mogoče vse obsejne in manjšinske spore med balkanskimi državami rešiti s prijateljskimi dogovori.
2. Odpor Fincev je balkanskim narodom, ki imajo sami najboljšo vojaške tradicije, pokazal, kako lahko tudi majhen narod, ako ljubi svobodo, brani svojo neodvisnost.
3. Anglija želi Balkanu to, kar si on sam želi, namreč, da bi mu bile strahote vojne prihranjene.
4. V interesu trajnega miru na evropskem jugovzhodu smatra Anglija mirno rešitev vseh sporov med balkanskimi državami in njihovimi sosedi v duhu pravičnosti za nujno potrebno.
5. Zavezniki zbirajo močno armado, da bi bili dobro oboroženi proti vsaki nevarnosti na Balkanu.

Prepovedani knjigi

Notranje ministrstvo je prepovedalo razširjanje knjig »Des Reiches neue Nachbarn« ter »Deutschum in Süd-Europae« (Novi sosedi Nemčije ter Nemstvo v jugovzhodni Evropi). Knjigi sta izšli v Leipzig, napisal pa ju je neki Walter Schneefuss.

Občni zbor JNS za Javornik in Koroško Belo

Banovinsko tajništvo JNS objavlja, da bo danes ob 18.30 (ob pol 7. zvečer) občni zbor krajevne organizacije JNS za Koroško Belo-Javornik. Občni zbor bo v gostilniških prostorih Sokolskega doma.

pa je razen tega prisostvovala večšočiglavna množica mešanov in kmetov, kar je dajalo tem prireditvam pač edinstven čar. Zaradi tega tudi ni bilo prav nič čudno, da se je od tedaj kolesarski sport tako globoko vkoreninil med najširšimi plastmi našega obsejnega ljudstva in si je posebno med kmetsko mladino pridobil ogromno vnetih pobornikov. Za ta velik razvoj kolesarskega sporta pa si je pridobil največ zaslug neumorni sportni delavec in pionir kolesarstva v naši Koroški g. Vinko Cajnik iz Slovenjega Gradca. G. Cajnik ni znal samo vzbuditi v najširših slojih našega naroda zanimanja za ta sport, temveč ga je znal tudi organizirati, saj je sam ustanovil vse danes tako lepo delujoče sportne klube na naši severni meji, jih povezal najprej v Koroško kolesarsko župo ter slednjič tudi ustanovil Koroški kolesarski podsavez. Njegove ogromne zasluge za razvoj kolesarstva na naši severni meji bodo vedeli ceniti samo stari in izkušeni kolesarski organizatorji, ki pač vedo, da je razen neumornega dela treba večkrat poseči tudi globoko v lasten žep, da se more organizirati dirka. Vendar pa je ta tako velik razvoj kolesarstva v naši Koroški zadnja leta skoraj popolnoma zamrl, posebno med našim kmetskim ljudstvom. Zaradi tega tem bolj pozdravljamo sklep Koroškega kolesarskega podsaveza, da se morajo v tem letu v vseh večjih krajih ob naši severni meji ustanoviti kolesarski klubi, ki naj ponovno vzbude baš med kmetsko mladino zanimanje za ta sport. Priprani smo, da bo Kor. kol. podsavez, v čigar odboru so sami stari in agilni sportni delavci, svoj sklep tudi uspešno izvedel in ponovno dvignil kolesarski sport tankaj na stari nivo.

Upamo, da poziv Koroškega kolesarskega podsaveza na vse obsejne sportne delavce ne bo zaman in se mu bodo odzvali vsi, ki jim je pri srcu razvoj sportne ideje v naših najbolj ogroženih severnih obmejnih krajih. Pri tem pa že v naprej najstrože obojamo vse, ki se še danes spuščajo v nepotrebne in sportu tako škodljive osebne spore, kajti edino z združenimi močmi in v bratski slogi bo lahko kolesarski sport ponovno prodril v našo vas in tako postavil trdne temelje za njegov ponovni dvig in napredek. Le tako bo kolesarski sport tudi lahko uspešno izvedel svojo veliko narodno-obrambno poslanstvo v naši dragi Koroški in pripomogel k narodnemu preporodu naše severne meje.

Smučarske tekme obveznikov telesne vzgoje

Ljubljanski mestni odsek za telesno vzgojo je letošnjo zimo priredil smučski tečaj za obveznike telesne vzgoje, ki prebivajo v ljubljanski občini. Za zaključek tega tečaja priredi odsek v nedeljo 17. t. m. izlet v Planico, združen s tekmovalnim obveznikov v alpski kombinaciji. Za tekmovalje se je prijavilo 71, izleta pa se bo udeležilo okrog 120 obveznikov. Predvsem ima izlet v Planico ta namen, da med obrtniškim naraščajem zbudi čim večje zanimanje in veselje do zimskega sporta, hkrati bodo pa tekme pokazale sadove smotnega dela ljubljanske obvezne telesne vzgoje. Udeleženci bodo tudi primerno pogoščeni in zmagovalci raznih disciplin nagrajeni. Redni in revnejši obvezniki gredo v Planico na stroške občine, drugi pa tudi plačajo samo 17 din za četrtinsko vožnjo.

njo. Zbirališče je pred glavnim kolodvorom ob 5.10 ob vsakem vremenu, vrnejo se pa izletniki ob 20.36 v Ljubljano.

Table-tenis in šah v Murški Soboti

SK Mura v Murški Soboti je v novem letu pridno na delu. Posebno živahna je table-teniška sekcija, katere člani so bili svojčas državni prvaki. Po dolgem bo zdaj spet tekma v namiznem tenisu, in sicer med Muro in SK Celjem. Gostje pridejo jutraj v Murško Sobotu. Borba v stari kavarni pri Vučaku. SK Mura bo poleg starih reprezentantov postavila v boj nekaj novih moči.

Šahovska sekcija SK Mure je v nedeljo v Mariboru premagala osmorico SK Železničarja v razmerju 4½:3½. Sobočani so nastopili s 7 igralci in dosegli proti rutiniranemu nasprotniku lep uspeh. Rezultata tekma bo to nedeljo v Murški Soboti.

Nogomet v Celju. Na Oltropnem igrišču v Gaberju pri Celju se bo pričela jutri ob 15. prijateljska tekma med mariborskimi železničarjem in SK Olimpia. Ker sta obe moštvi v dobri formi, bo srečanje gotovo zanimivo in napeto. Ob 13.30 se bo pričela predtekma med SK Storanin in rezervnim moštvom Olimpa.

STK Meste. Igralci I. moštva naj bodo v nedeljo točno ob pol 10. na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno, seboj naj prinesejo vso opremo, ki jo imajo doma. Juniorji pa naj bodo popoldne ob 3. na našem igrišču zaradi treninga. Zadržke je še v teku današnjega dneva sporočiti načelniku.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Opozorjam vse igralce I. garniture na nedeljsko prij. nog. tekmo v Kranju. Odnos ob pol 12. z gorenjskega kolodvora. Vse ostalo na objavi desk v garderobi. Eržen in Rihar zanesljivo! Načelnik.

SK Grafika. Jutri ob 14. naj se javijo igralci na igrišču Jadrana Baček, Scarneti, VIII. Bončar, Marn sigurno. Igra se ob vsakem vremenu.

SK Korotan. Jutri ob 10. bo občni zbor SK Korotana z običajnim dnevnim redom. Zbor bo v klubskih prostorih na Rakovniku. Za člane je udeležba obvezna.

SOKOL

Načelstvo Sokolskega društva Litija priredi tečaj za kandidate za odsluženje skrajšanega vojaškega roka. Tečaj bosta vodila br. Slane Rado, rez. konjeniški poročnik, in br. Vizlar Jože, rez. pešadijski poročnik. Tečaj se bo pričel v ponedeljek, 18. t. m. ob 20. uri v telovadnici v sokolskem domu. Prijave sprejema načelnik br. Boršek Jože. Vabimo vse, ki želijo odslužiti skrajšan vojaški rok, da se tečaja udeležijo, prav posebno pa vabimo, da prijavijo svoje kandidate sosednja bratska Sokolska društva Smartno, Ponoviče-Sava, Poljsnik in Vače. Zdravo!

Javna telovadna ura ženskih oddelkov Sokola L. na Taboru. Ženski voditelj zbor Sokola I. priredi s sodelovanjem družbenega ženskega krožka svoj prvi telovadni večer dne 18. t. m. točno ob 20. uri v veliki dvorani sokolskega doma na Taboru. Sodelujejo ženska deca, ženski naraščaj in članice. Vabimo vse, ki se zanimajo za sistematično delo v telovadnici, da nas posetijo. Vstop prost. Zdravo!

BELEŽKE

Napredek narodnega delavstva

»Nova pravda«, glasilo narodnega delavstva, z zadovoljstvom beleži napredek pokreta našega narodnega delavstva in pravi:

»So znamenja, ki kažejo, da smo lahko naravnost ponosni na napredek strokovnega pokreta narodnega in naprednega delavstva. Narodna strokovna zveza napreduje v globino in v širino. Število naših organizacij vsestransko narašča in gibanje v njihovem okviru je več ko zadovoljivo. Vrše se predavanja, organizirani so strokovni tečaji, povsod se kulturno udeležujemo med našim delavstvom. Narodno in napredno delavstvo kaže povsod živahno zanimanje za Institucije delavskih zaupnikov, za naloge in poslanstvo, ki jih imajo delavske socialne ustanove itd. Naš pokret kaže, da je narodna misel med našim delavstvom živa in udarna. Delavci se oklepajo naših organizacij, ker spoznavajo, da njihovo delo najbolj odgovarja našim prilikam in da je prežeto pravde demokracije. Naša organizacija je zavzela drugo mesto tudi v rudarskih revirjih, kjer nacionalna misel vse doslej ni mogla prodreti z uvaževanja vredno pomembnostjo.«

Delo komisij za podpore vpklicanih obveznikov

Te dni je poteklo šest mesecev, odkar so bile ustanovljene komisije za določanje podpore družinam na vojaške vaje vpklicanih vojnih obveznikov. Sedaj posluje je vsej državi 407 takih komisij. Doslej je bilo izdanih na račun teh podpor že preko 50 milijonov dinarjev. Od tega odpade v milijonih dinarjev na drinsko banovino 2,6, na vrbsko 3,4, na dravsko 4,5, na dunavsko 10,2, na moravsko 2, na vardarsko 5, na zetsko 3,6, na področje mesta Beograda 1,2 in na banovino Hrvatsko 17,4 milijona dinarjev. Vse te vsote so bile izplačane po 172.565 čekovnih nakaznicah. Ker je bilo neko število prošenj za podporo tudi odbitih, se lahko računa, da so morale komisije rešiti v šestih mescih okoli 200.000 prošenj, kar da na vsako komisijo povprečno 500 prošenj. Pri tem se mora upoštevati, da so opravljali člani komisij svoje delo popolnoma brezplačno poleg običajnih svojih opravkov.

Prvi proračun banovine Hrvatske

Odločeno je že, da s prvim aprilom ne bo uveljavljen letošnji državni proračun, bo uveljavljen celotni državni proračun, dvanajstin za štiri mesece. Zagrebški listi poročajo sedaj, da bo kljub temu za banovino Hrvatsko izdan že reden proračun. Znašal bo približno poldrugo milijardo dinarjev.

»Hrvatski dnevnik« napoveduje, da bo proračun s tavljen z višiča čim večje štednje. V primeri s proračunoma dosedanje savske in primorske banovine bo nekako dvakrat večji. Država bo izročila banovini Hrvatski vse dosedanje državne neposredne davke s hrvatskega ozemlja iz izjemo davka na poslovni promet. Tudi večina državnih tak., ki se pobirajo na Hrvatskem, bo v bodoče pripadla banovini.

O samostojnosti Slovaške

V četrtek je poteklo leto dni, odkar se je Slovaška popolnoma odcepila od Češke in se postavila pod zaščito Nemčije. »Slovenec« pravi v članku, ki ga je ob tej priliki napisal med drugim: »Iz poloma slovenskih držav, kakor sta bili Poljska in Češka, je vstala slovaška republika, ki šteje danes že eno leto samostojnosti. Ima svojega predsednika republiko, magistr, država svojo vlado in svoj parlament ter gradi svojo notranjo ureditev na krščanskem principu. V zunanje-političnem pogledu pa je vključena v tesno sodelovanje z Nemčijo, pod katero zaščito stoji.

ter je prepričana, da prav zaradi te zaščite država ne bo samo trenutna epizoda, temveč ji je zagotovljena bodočnost.

V proslavah, ki so bile ob prvi obletnici na Slovaškem, je govoril tudi propagandni minister Šušnjoh Mach, ki je med drugim dejal: »V usodnih urah slovaškega naroda mu nista koristila ne veseločinstvo in ne vsekrščanstvo, temveč samo velika pomoč Nemčije, kateri se moramo zahvaliti, da imajo Slovaki danes samostojno državo.«

Laikomiselno pisanje

o Hermanu Wendlu

V glasilu katoliških akademikov kritizira neki »-k« Herman Wendelovo »Marseljezo«, ki jo je izdala Cankarjeva družba. V vsebino navno tendenciozne kritike se ne spuščamo. Dovolj je, če omenimo, da vidi gospod »-k« v pokojnem Wendlu nekega apostola levičarskega revolucionarstva, ki mu je marseljeza samo pesem levičarskih množic v pohodu k svetovni revoluciji. Ne moremo pa molče preko tega, da je napisal mladi gospod »-k« med drugim tudi tole: »Knjiga je posvečena francoski revoluciji in velikemu prijatelju (?) našega naroda Hermanu Wendlu.« Ominozni vprašaj je postavil g. »-k«: Mi mu svetujemo, naj gre povprašat k svojim višjim v Kopitarjevo ulico, kaj vedo povedati o pokojnem Hermanu Wendlu in če je bil prijatelj našega naroda z vprašajem, ali brez njega. Ali pa naj sede uro,

SPORT

SAZ ne da svojih atletov za Carigrad Slovenskim atletom bo prepovedano nastopiti v državni reprezentanci v cross-countryju, če atletska zveza do odhoda ne prejme zapadle državne podpore

Kakor nas obveščajo odgovorni funkcionarji Slovenske atletske zveze, je bil na zadnjem obnem zboru sprejet dozdaj neobjavljeni sklep, po katerem zveza slovenskim atletom ne bo dovolila nastopa v državnih reprezentancah vse dotlej, dokler ne bo prejela iz sredstev ministrstva za telesno vzgojo odpadajoče podpore iz letošnjega proračuna v znesku din 36.000 kot prispevek za vzdrževanje lahkoatletskega trenerja v Sloveniji. Kljub raznih obljubam in številnim intervencijam se to vprašanje še zmerom ni premaknilo z mrtve točke in SAZ hoče v teh dnevih prvič poseči po tem skrajnem sredstvu.

Kakor znano, bo v nedeljo 24. t. m. v Carigradu cross-country za prvenstvo Balkana, na katerem bodo sodelovali vsi najboljši tekači za te discipline iz vseh balkanskih držav. Na izbirnem mitingu za sestavo naše državne reprezentance, ki je bil preteklo nedeljo v Ljubljani, so se na prvih šest mestih plasirali sami Slovenci, tako da so bili v državno reprezentanco določeni trije člani s področja SAZ (Bru-

čan, Kvas in Glonar), četrta pa je član zagrebške Concordije — Kotnik. Atleti bi morali v sredo 20. t. m. odpotovati v Carigrad. SAZ je spričo težkega finančnega stanja, v katerega je zašla, ker ni od pristojnih mest kljub marljivemu in uspešnemu delu na terenu vse preteklo leto prejela nobene subvencije, zdaj odločena, da bo svojim atletom prepovedala nastopiti za državne barve. Če bo res prišlo do tega, potem bomo letošnjo atletske sezono otvorili še v mnogo bolj žalostnih razmerah kakor smo jo vprejšnjih letih, ko še ni bilo nobene narodne vrhovne organizacije za to sportno panogo.

Korak, za katerega se je odločila SAZ, je daljnosežnega pomena in bo gotovo neugodno odjeknil ne samo pri nas, temveč po vsem sportnem svetu na Balkanu. Želimo in pričakujemo, da se bo še o pravem času našla možnost, da ta naša najnovejša sportna afera ne bo šla po svetu, temveč bo naša državna reprezentanca za Carigrad polnoštevilna in pravočasno odšla na svoje prvo letošnje mednarodno srečanje.

Kolesarski sport na severni meji

Koroški kolesarski podsavez hoče dvigniti kolesarstvo na staro višino — O priliki nedavnih občnih zborov Slovenske kolesarske zveze in Koroškega kolesarskega podsaveza smo siššli o velikopoteznem sporu za nadaljnjo organizacijo kolesarskega sporta v naši ožji domovini, predvsem na naši severni meji. Ti lepi načrti so razumljivo vzbudili v naši javnosti ponovno veliko zanimanje za razvoj kolesarskega sporta, in to še prav posebno v naši Koroški, saj je bil vendar razen sokolstva baš kolesarski sport zmerom važen narodno-obrambni faktor na naši severni meji.

Kdorkoli je pred nekaj leti prisostvoval v Slovenjem Gradcu samo eni kolesarski prireditvi, mu je ta ostala v neizbrisnem spominu. Kajti poleg znanih jugoslovenskih kolesarskih »vezde« je baš v Slovenjem Gradcu imel priliko videti tekmovali mlade kmetske fante, delavce in rudarje, ki so prišli iz najoddaljenejših krajev naše meje. Vsem kolesarskim prireditvam

ZAHVALA

Vsem, ki so našo ljubo mamo, babico, prababico, teto, staro teto in taščo, gospo

HELENO BEVK

spremlili na njeni poslednji poti, obložili njen grob z vencii in cvetjem, pevcem za turorne žalostinke, govornikom za v srce segajoče govore, vsem, ki so darovali v njen spomin za dobre namene in ustno ali pismeno izrazili svoje sožalje ali se sicer spomnili blage pokojnice, se kar najbolj prisrčno zahvaljujemo.

Maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 9. uri v farni cerkvi v Litiji.

Litija, Ljubljana, dne 15. marca 1940.

Žalujoči sin in ostalo sorodstvo

†

Umrla nam je po dolgi težki bolezni naša dobra zlata mamica

KATI HRAST

VDOVA PO SOD. NADOFIC. V POKOJU

previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, dne 16. marca ob 16. uri na farno pokopališče na Brdo.

LUKOVICA, dne 14. marca 1940.

Globoko žalujoče hčere BERTA, IVANKA, MINKA por. MAV; JANEZ MAV, zet.

†

Brez posebnega obvestila.

Nehalo je biti zlato srce naše srčno ljubljene skrbne mame, stare mame, sestre, svakinje, tete in prababice, gospe

IVANKE ZORKO

vdove trgovca in posestnika

Na zadnji poti jo bomo spremlili v nedeljo 17. marca 1940 ob 16.30 iz hiše žalosti, Topliška cesta 7, na mestno pokopališče v Laškem.

Laško, Celje, Vipava, Spodnja Poljskava, Maribor, Svečina, dne 15. marca 1940.

Emilija Rozin, Hedvika Verstovšek in ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Dln 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dln 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služ. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dln 12.— Dopisi in ženitve se zaračunajo po Dln 2.— za vsako besedo, Dln 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dln 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dln 20.— Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Dln 1.— za besedo, Dln 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Dln 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Dln 17.—

Kam po kam?

Pri Putrichu

danes, jutri in na Jožefovo ples. Igra prvovrsten jazz. Odprto do 1. ure. Vljudno vabljeni.

5369-18

Službo dobi

Brivskega pomočnika

sprejemem za izpomaganje. Knaž Rudolf, Tyrševa 15, Ljubljana.

5316-1

Manufakturnista

povsem izvežbanega, izloženega aranžerja, sprejem v stalno službo — P. Koren, oreje Šterk, Crnomeli.

5229-1

Brivskega pomočnika

sprejme takoj, frizer. Domžale, Stob.

5350-1

Brivskega pomočnika

sprejme takoj Rudolf Zakovšek, brivec, Ljubljana, Poljanska cesta 51.

5358-1

Službe išče

Manufakturnist

zmožen tudi v galanteriji, z dobrimi priporočili, išče mesto. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Agilena«.

5395-2

Vajenci (ke)

Vajenca

za avtomobilo, sprejemem takoj. — Poizve se: Cizel, Kotnikova 21/II.

5367-44

Prodajam

Lesene stopnice

4 metre (za eno nadstropje) visoke, 90 cm široke, na dva ovinka, prodajam. Primerne za poslovne prostore vile ali enostanovanjske hiše. Ogledajo se: Gosposka ulica 12, hišnik.

5294-6

Otroške vozičke

v veliki izbiri vseh vrst, najugodnejše dobite pri Banaji, Ljubljana, Miklošičeva 20.

5254-6

Kolofonij!

Ako vam za Vaš dosedanjih dobavitelji ne more ali pa neče prodati, izvolite za upati svoje potrebe v kolofoniju (prima!) na naslov: B. Zadnik, Zagreb, Rusanova 2.

5228-6

Briljantan prstan

krasen, prodajam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

5317-6

Nizke vrtnice

skupina 25 sadič, očarljivo lepih številnih barv din 100. Ista skupina šibkejših sadič din 60. Deset prekrasnih plezkih din 60. Franko poštnina. Zahtevajte ponudbo! Sadjarstvo Dolinšek, Kamnica, p. Maribor.

5381-6

Les

K-pimo prage

hrastove in bukovke v dimenzijah 2,60 m 16/26, 16, 2,50 m 15/25, 16, 2,30 m 14/22, 14, 1,60 m 14/20, 14 cm za dobavo do 15. VI. 1940. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Akraditive«.

5279-15

Večjo količino bukovih drv

suih in polsuih, cepanic, kupi Nabavljalna zadruga drž. uslužbenec v Mariboru. Ponudbe do 15. aprila 1940 na upravo zadruga.

5380-15

Lokali

Lokal

z zalogo pletenin, primeren za vsako trgovino, naprodaj v Celju. Dopise na podružnico Jutra Maribor pod šifro »Pletenina«.

5385-19

Posest

Vodna žaga

nova, jarmenik na 4 liste, čelni, žamir in cirkularni za frize, brusilnica, lastna električ. luč, tik kolodvoru na Dolenskem oddam v zakup. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod »Trgovina«.

5326-20

Stanovanja

Višji drž. uradnik

išče stanovanje 3 sob s kopalnico, po možnosti v vili 1. maja. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod šifro »Točen plačnik 1940«.

5351-21a

Oglas licitacije

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel v prostorih okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Banjaluki na dan 11. aprila 1940. l. ob 11. uri prvo javno ofertalno licitacijo za oddajo celokupnih stavbnih in obrtnih del za adaptacijo uradne in dozidavo ambulante stavbe tega okrožnega urada za zavarovanje delavcev.

Obrazci za sestavljanje ponudb se lahko dobe dnevno pri tehničnem odseku osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu ali pri okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Banjaluki. V Zagrebu, dne 11. marca 1940., št. 7181-1940.

OSREDNJI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV

Sobe išče

Opremljeno sobo

v katero bi postavila klavir, v centru mesta, svetlo, zračno, išče gospodična za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Soba in klavir«.

5388-23a

Sobo odda

Cedno sobico

s posebnim vhodom oddam stalnemu solidnemu gospodu. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

5372-23

3 opremljene sobe

z uporabo kopalnice, oddam v Mostah. Pokopališka 14, pri Lasanu.

5345-23

Opremljeno sobo

oddam stalni stranki takoj v Gradšču. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

5353-23

Opremljeno sobo

s separiranim vhodom oddam takoj. Poizve se Knafliceva 13, II.

5387-23

Pridel

Trgovci!

Orehova jedra, sidov in cvetlični meš kupite naiceneje v Medarni Ljubljana Židovska ulica 6.

4584-5a

Orehova jedra

in fižol nudi naiceneje SEVER & KOMP., Ljubljana.

5304-53

40 hl vina

la pljevičkovega belega prodajam. Naslov: A. Petrič, Zagreb, Crnatkova ul. 8 — telefon 24-259.

5281-33

Karlovački Kirling

na zalogi pri M. Cesar vinska trgovina, Ljubljana 7 Gasilska ul. 3. Telef. 23-69.

5005-33

Izgubljeno

Izgubil aktovko (Reissverschluss) s spisi, ki so za drugega brez pomena. Prosimo, da jo najditelj vrne proti dobri nagradi na ogl. odd. Jutra.

5347-28

Obrt

Dame!

Za od dir. 50 naprej dalje poizvedite tržne ondulacije Salon Frank. Kressia

5186130

Naročniki „JUTRA“ so

zavarovani za Din 10.000!

Razno

Moderne kauče

in fotelje nudi solidno in po nizki ceni

R. RADOVAN

tapetnik

Mestni trg 13.

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

Preske-ju,

SV. PETRA C 14

PROTI INFEKCIJE NAJSICURNEJŠI GUMIJASTI SPECIJALITET

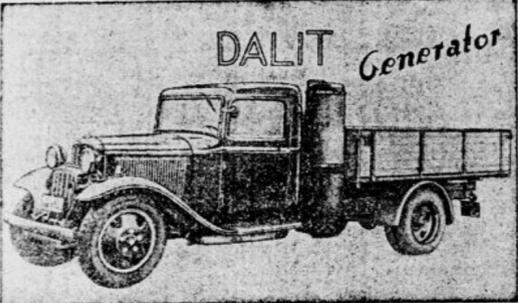
IZGOVORI O-KE

Garantovana trajnost 6 let.

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA
KNAPLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

PROTI INFEKCIJE NAJSICURNEJŠI GUMIJASTI SPECIJALITET
IZGOVORI O-KE
Garantovana trajnost 6 let.

Prikazujemo:

V SOBOTO 16. MARCA in V NEDELJO 17. MARCA

V CELJU, v garaži hotela „POŠTA“ telefon št. 20.

ZAHTEVAJTE OBISK!

Daruvarska ljevaonica željeza i tvornica strojeva, DARUVAR

NOVO BOK PIVO

PIVOVARNE UNION V LJUBLJANI

je od danes naprej v prometu